

PARAPHRASE

VAN DE BOEKEN VAN DE PROFETEN

NAHUM - HABAKUK - ZEFANJA

DOOR

Dr. C. J. GOSLINGA

T. WEVER N.V. — FRANEKER

P A R A P H R A S E
VAN HET BOEK VAN DEN PROFEET
N A H U M

DOOR

Dr. C. J. GOSLINGA

NAHUM — HABAKUK — ZEFANJA.

Het is geen willekeurige greep, dat deze drie kleine profeten in deze uitgave samengevoegd worden. Integendeel, zij vertoonen verscheidene gemeenschappelijke trekken. Eensdeels zijn deze van meer uitwendigen aard: de boeken zijn klein, van ongeveer gelijken omvang en ze concentreeren zich elk op een bepaald onderwerp, de profeten zelf leefden en arbeidden, hoewel niet bepaald gelijktijdig, in dezelfde eeuw, nader aangeduid: in de tweede helft der 7e eeuw vóór Christus, en ook alle drie in het rijk Juda.

Van meer beteekenis is een inwendig kenmerk, dat zij n.l. alle zich bezig houden met de wereldmacht hunner dagen en met het conflict tusschen deze en hun eigen volk. Hoewel niet blind voor het diep bederf in dit volk, verkondigen zij in den naam des Heeren den ondergang aan de toenmalige wereldrijken en daarin aan alle macht, die zich tegen God verheft. In de wijze waarop zij dit doen is evenwel zeer groot onderscheid, zooals bij lezing onmiddellijk in het oog springt.

Het is niet de bedoeling om hierover in deze voorafgaande opmerkingen breed uit te weiden. Slechts wenschen we hier over twee punten kort rekenschap te geven. Het eerste is dat we bij de behandeling dezer drie boeken ons gehouden hebben aan de gewone volgorde, hoewel die uit tijdrekenkundig oogpunt niet de juiste is. Dan toch zou Zefanja op Nahum moeten volgen en zou Habakuk achteraan moeten komen. We hebben gemeend ons in deze uitgave te moeten houden aan de volgorde van onze Nederlandsche Statenvertaling. De lezer dient dit te weten, maar zakelijk maakt het geen verschil. Het andere punt is, dat we bij de verklaring juist niet altijd ons aan de Statenvertaling konden houden. Ook paraphraseeren is tot op zekere hoogte verklaren van den tekst. Welnu, de tekst die aan deze parafraze ten grondslag ligt, is wel in hoofdzaak de Statenvertaling, maar we hebben deze steeds met den oorspronkelijken tekst vergeleken, en in die gevallen waarin een andere vertaling beslist de voorkeur verdiende, hebben we deze gevolgd en in de parafraze tot uitdrukking gebracht. Lezers, die ons willen narekenen, verwijzen we naar de nieuwere vertalingen, waarvan hier alleen genoemd worden die van Prof. Dr. J. Ridderbos in de Korte Verklaring der Heilige Schrift en van Dr. G. Smit in de serie Tekst en Uitleg. Waar deze verklaringen in sommige uitspraken worden aangehaald, is telkens alleen de naam van den auteur genoemd.

PARAPHRASE VAN HET BOEK NAHUM.

TER INLEIDING.

Om den inhoud van Nahums profetie goed te verstaan, is het noodzakelijk kennis te nemen van hetgeen wij weten van den profeet zelf en van den tijd, waarin hij is opgetreden. Ook willen we in deze inleiding een blik werpen op den aard van zijn boek en het onderwerp, dat hem bezighoudt.

Wat betreft den *persoon* van Nahum, weten we van hem niet veel meer dan zijn naam en dien van zijn woonplaats. De naam Nahum, dien we overigens in het Oude Testament niet aantreffen, beteekent troostrijk. Deze naam is bijzonder gepast voor dezen man, wiens boek een bewijs is, dat hij bij uitstek de kunst van troosten verstond. Blijkens het opschrift was hij afkomstig uit Elkos, een plaats die wel in de H. Schrift niet genoemd wordt, maar die volgens een oude overlevering gelegen was in de nabijheid van Eleutheropolis (tegenwoordig Beit-Dzjibrin) in het Z.-W. van het koninkrijk Juda. Volgens diezelfde overlevering was Nahum uit den stam van Simeon. Dit kan zeer wel het geval geweest zijn, want de nakomelingen van Simeon hadden een erfdeel gekregen in het gebied van Juda (Jozua 19 : 1, 9). In elk geval blijkt uit Nahums profetie duidelijk, dat hij behoort tot het Judeesche rijk, dat zooveel van Assyrië heeft te lijden gehad. Hiervan wordt b.v. gesproken in hfdst. 1 : 11—15.

Verdere bijzonderheden zijn ons van Nahum niet bekend.

Den *tijd* waarin Nahum heeft geleefd en gesproken, kunnen we vrij nauwkeurig aanduiden. Het was omstreeks het midden van de 7e eeuw vóór Christus' geboorte. Dit valt af te leiden uit de volgende gegevens. Vooreerst is de duidelijke bedoeling van Nahums profetie om aan Ninevé, de hoofdstad van het Assyrische wereldrijk, den ondergang aan te zeggen. Deze profetie is vervuld toen Ninevé door de vereenigde macht der Chaldeeën en Meden is ingenomen en verwoest in het jaar 612 vóór Chr.; Nahums prediking moet dus op een vroeger tijdstip hebben plaatsgevonden. Om dit nader te bepalen moeten we in de tweede plaats letten op hfdst. 1 : 11. In dit vers vinden we een duidelijke toespeling op de belegering van Jeruzalem door den Assyrischen koning Sanherib en zijn veldheer (of rabsaké) tijdens de regeering van koning Hizkia, 2 Kon. 18 : 13, 19 : 16. Ongetwijfeld is met den Belialsraadsman, die van Ninevé

is uitgegaan, koning Sanherib bedoeld. Diens zoo smadelijk afgehoopen veldtocht tegen Jeruzalem is te stellen in het jaar 701 vóór Chr., zoodat Nahum niet vroeger dan dit jaar kan geprofeteerd hebben. Dat het zelfs vrij wat later was, toont ons een plaats uit hfdst. 3. Dáár herinnert Nahum in vss. 8—10 aan den val van de groote Egyptische stad No of eigenlijk No-Amon¹⁾, die bij de ongewijde schrijvers Thebe genoemd wordt en die door den Assyrischen koning Assurbanipal verwoest werd in het jaar 663 vóór Chr. Dit feit had in de Oostersche volkerenwereld diepen indruk gemaakt. Het beteekende de vernietiging van Egypte's verzet tegen de Assyrische opperheerschappij. Nahum vermeldt het dan ook als een algemeen bekende gebeurtenis, die nog tamelijk versch in het geheugen ligt. Daarom is het waarschijnlijk, dat Nahum niet lang daarna zijn in ons boek bewaard gebleven profetie heeft uitgesproken, dus liefst niet later dan 650 vóór Chr. Hiervoor pleit nog een andere overweging. Hoewel de profeet met volkomen zekerheid het einde der Assyrische wereldmacht voorspelt, blijkt uit alles duidelijk, dat die macht destijds nog ongebroken was en dat vooral Juda den druk ervan geducht voelde. Men zie hiervoor b.v. hfdst. 1 : 12 en 13, hfdst. 2 : 11—13. Maar vooral sedert het jaar 640 is de Assyrische macht meer en meer ingezonken en in den tijd van koning Josia, die over Juda regeerde van 639 tot 608 vóór Chr. was er feitelijk van Assyrië's heerschappij in Juda niet veel meer te bemerken. Geheel anders was dit tijdens de regeering van koning Manasse, toen Juda een vasalstaat was van Assur en — wat nog erger was — ook de Assyrische afgodendienst openlijk door den koning werd voorgestaan. Manasse, wiens langdurige regeering eindigde in 1641 bleef in den regel trouw aan den Assyrischen overheerscher Assurbanipal; hij heeft echter deelgenomen aan den opstand van diens broeder Samassumukin, die vanuit Babel in bond met verscheidene onderworpen natiën een poging deed om zijn broeder te Ninevé van den troon te stooten. Deze opstand werd door Assurbanipal met bloedig geweld onderdrukt, maar beteekende toch een zeer ernstige bedreiging voor Assyrië's macht; begonnen in 652 werd hij eerst in 648 definitief bedwongen. Manasse werd naar Babel gevoerd en gevangen gezet (2 Kron. 33 : 11), doch na korten tijd weder vrijgelaten. Het is zeer aannemelijk dat deze opstand de historische aanleiding is geweest voor Nahums godspraak tegen Ninevé. Hij heeft dus geprofeteerd omstreeks 650 tijdens de regeering van Manasse.

Wanneer wij spreken van een *historische aanleiding* wordt daarmee niet het minst afgedaan aan het feit, dat de profeet sprak door goddelijke

¹⁾ Zie de noot bij h. 3 : 8.

inspiratie. Maar deze goddelijke actie stond ditmaal niet los van de tijdsomstandigheden. Overigens moeten we niet denken, dat Nahum den ondergang van Ninevé toeschrijft aan een bepaald persoon of een bepaald volk. Integendeel, hij schildert den tegen Ninevé oprukkenden veroveraar en diens leger in zeer algemeene trekken, zie hfdst. 2 : 1, 3—4, hfdst. 3 : 2—3. Ook zwijgt hij volkomen over het tijdstip, waarop Ninevé's val te wachten is; hij spreekt wel op sommige plaatsen zoo, alsof die val reeds een feit is, maar dit is louter toe te schrijven aan de onwankelbare zekerheid, dat de Heere den smaad van Zijn volk gaat wegnemen en Ninevé gaat verdelgen. Het onveranderlijk raadsbesluit Gods is hem geopenbaard (h. 1 : 14), daarom kan hij spreken, alsof het toekomstige reeds is geschied. Zonder twijfel behoorden tot de hem geschonken openbaring ook bepaalde, concrete gegevens aangaande de wijze waarop Ninevé zou vallen en verwoest worden (zie b.v. h. 2 : 6. h. 3 : 15), maar juist ten aanzien van de vraag, door welke menschelijke macht het goddelijk vonnis zal worden uitgevoerd, laat de profetie ons in 't duister. Hij noemt geen enkelen naam en geeft geen enkele aanduiding, die in een bepaalde richting wijst. Maar daarom kan men ook niet zeggen: omdat de opstand van Samassumukin omstreeks 650 niet geleid heeft tot vernietiging van Assurs macht, daarom is Nahums profetie niet uitgekomen. Want deze profetie is wel terdege vervuld in het jaar 612, toen de Medische vorst Kyaxares II, geholpen door den Babyloniër Nabopolassar, een eind maakte aan het bestaan van de trotsche wereldstad. Zoo mogen wij spreken, juist om deze reden, dat Nahum Ninevé's val niet aan een bepaalde gebeurtenis of een bepaald persoon verbonden heeft.

Overigens gaat in die letterlijke *vervulling* de bedoeling van Nahums profetie niet op. Voor hem was de Gode-vijandige wereldmacht belichaamd in het Assyrische rijk, dat zijn centrum vond in de residentie Ninevé. Ninevé was destijds het bolwerk van de macht, die zich richtte tegen God zelf (h. 1 : 11) en tegen zijn volk (h. 1 : 14), een macht die in haar diepste wezen demonisch, duivelsch van aard is. Maar daarom heeft de voorzegging van Nahum ook wijder strekking dan de verwoesting van de groote stad, tegen welke ook Jona reeds geprofeteerd had om haar goddeloosheid (Jona 1 : 2, dit was waarschijnlijk omstreeks 750 vóór Chr.). Deze voorzegging doelt uiteindelijk op de volkomen vernietiging van die geestelijke macht, die telkens in nieuwe gedaante zich verheft tegen den Heere en Zijn koninkrijk, maar die door Christus op Golgotha is overwonnen (Coloss. 2 : 15) en met welke Hij eenmaal definitief zal afrekenen (Openb. 18—20).

Velen hebben hun verbazing erover uitgesproken, dat Nahum, levende

onder den goddeloozen Manasse, noch den koning, noch het volk bestraft over zijn gruweldaden. Inderdaad is dat op 't eerste gezicht zeer bevreemdend. Nahum onderscheidt zich hierin van de meeste andere profeten. Intusschen moet men niet vergeten: vooreerst dat van Nahum slechts één profetie, die op één bepaald thema betrekking heeft, is bewaard gebleven; en in de tweede plaats dat Nahum in h. 1 : 8 de wraak des Heeren aanzegt aan allen, die Hem tegenstaan. Dat konden ook alle afgodendienaars in Juda zich voor gezegd houden. Bovendien is het van beteekenis dat Nahum juist aan Assyrië's hoofdstad den finalen ondergang verkondigt. Immers het was o.m. Manasse's zonde dat hij de Assyrische vereering van hemellichamen in Juda invoerde (2 Kron. 33 : 3, 5) en dat hij alles deed om den verderfelijken invloed van de heidensehe cultuur onder zijn volk te bevorderen. Wyl Nahum nu juist met alle kracht zich tegen Assyrië keert en over Ninevé de violen van Gods toorn uitgiet, is zijn woord tevens een indirect maar krachtig protest tegen het geheele optreden van Manasse en de heillooze leiding, die hij gaf aan het volk.

Het is Nahums *speciale taak* en zending geweest om het volk des Heeren te troosten met de belofte van den gewissen ondergang der antigoddelijke wereldmacht, welke destijds in Ninevé haar representante vond. Juist het aan den Heere en Zijn verbond getrouwe volksdeel gevoelde het zwaarst den druk van Manasse's goddeloos bewind en de smaad en benauwing van het Assyrische juk. Dit volk had behoefte aan een krachtige bemoediging. En deze heeft Nahum aan de vromen zijner dagen mogen brengen. Om met zijn troostwoord bij hen ingang te vinden moest het echter overeenstemmen met en voortbouwen op de reeds gegeven Godsopenbaring. Aan dezen eisch beantwoordt Nahums profetie ten volle. Zij neemt haar uitgangspunt in de bekende uitspraken uit de wet des Heeren, dat Hij is een najverig God en dat Hij den schuldige niet voor onschuldig houdt (verg. h. 1 : 2—3 met Exod. 20 : 5, 34 : 7), zij ontleent de schildering van des Heeren majesteit en macht meerendeels aan Psalmwoorden (verg. h. 1 : 4 en 5 met Ps. 18 : 16, 104 : 7, 97 : 5) en sluit zich inzonderheid aan bij de prediking van Jesaja¹⁾. Vooral deze profetie toch (wiens werkzaamheid valt in de jaren 740—700

¹⁾ Slechts indirect is er ook verband met de prediking van Jona, want ook deze had Ninevé met den ondergang bedreigd, maar deze boodschap droeg nog het karakter van waarschuwing. Jona's zending was feitelijk om Gods lankmoedigheid te doen blijken jegens Ninevé. Nu deze stad echter van kwaad tot erger is voortgegaan, moet Nahum haar definitief het oordeel aanzeggen in naam van Gods gerechtigheid. Misschien doelt hij zelf op dit onderscheid in h. 1 : 3: de Heere is lankmoedig, doch enz.

vóór Chr.) heeft herhaaldelijk Assyrië's oordeel voorzien (b.v. h. 10 : 5—19, 24—34). Nahum heeft diens werk in dit opzicht voortgezet en afgerond. Hij neemt Jes. 52 : 7 in h. 1 : 15 grootendeels over om te doen hooren, dat de tijd der vervulling van die belofte genaakt. Het eigenaardige bij hem is dat hij zijn aandacht concentreert op de Assyrische hoofdstad Ninevé en dat hij deze haar straf aanzegt op de goddeloosheid, die zij niet alleen tegen Juda, maar ook aan andere volken bedreven heeft. Zoo is Nahums profetie een onmisbare schakel in den keten der Godsopenbaring, zijn boek bekleedt een eigen plaats onder de boeken der H. Schrift, het is door tal van draden met de voorgaande boeken verbonden en bevat zelf weer gedachten, die m.n. in het boek der Openbaring van Johannes breder uitgewerkt worden (verg. h. 3 : 4 met Openb. 17 : 1—2, 15; 18 : 23). De kerngedachte van Nahum, dat God Zijn vijanden verdelgt om Zijn volk te bevrijden, ligt ook aan het boek der Openbaring ten grondslag. Zoo kan het boek ook thans nog dienen om de Gemeente des Nieuwen Verbonds te troosten met de zekerheid van haar volkomen triomf.

We hebben nog kort te spreken over *bouw, stijl* en *indeeling* van het boek Nahum. We hebben in dit boek niet te doen met een opteekening van verschillende profetische toespraken, doch met een stuk poëzie, dat door slechts één onderwerp, één thema wordt beheerscht. Waarschijnlijk is het door den profeet niet eerst gepredikt, maar terstond te boek gesteld. Hiervoor pleit dat Nahums profetie in het opschrift (h. 1 : 1) een „boek” genoemd wordt, hetgeen bij geen enkel der andere profetische boeken het geval is. In dezelfde richting wijst ook de bijzondere aandacht, die de profeet gewijd heeft aan den litterairen vorm. Nahum is meester over de taal en heeft een bijzonderen begaafdheid om uit te beelden wat zijn zienssoog aanschouwt. Zijn taal is vol van verrassende wendingen en bevat hier en daar treffende allitteraties en woordspelingen. Uit litterair oogpunt behoort deze profetie tot het schoonste wat ons in de boeken des Ouden Verbonds is overgeleverd. In onze anders zoo uitnemende Statenvertaling komt dit niet genoegzaam uit. Trouwens ook de beste vertaling zal in vele opzichten de schoonheid van het oorspronkelijke niet kunnen weergeven.

Ditzelfde bezwaar geldt in nog veel sterker mate bij een paraphrase, gelijk in de volgende bladzijden geboden wordt. Hier is de poëtische vorm geheel en al losgelaten. Evenwel is er naar gestreefd om de levendigheid van beschrijving en voorstelling zooveel mogelijk te behouden en de gedachten, die in den grondtekst opgesloten liggen, ten volle tot haar recht te laten komen.

In onze Statenvertaling is het boek Nahum verdeeld in drie hoofdstukken. Hfdst. 1 bevat de openbaring van het goddelijk raadsbesluit om Ninevé en zijn koning te verdelgen, terwijl in hfdst. 2 en 3 de uitvoering van dat besluit in profetische voorstellingen geteekend wordt. Daarbij dient h. 1 : 2—8 als inleiding, waarin de verschijning van den God der wrake wordt beschreven. Het geheel wordt aan Juda voorgehouden om het in zijn druk te troosten. De geheele profetie is in h. 1 : 15 als in een kernvers saamgevat.

DEEL I.

DE HEERE KOMT TEN GERICHTE TEGEN NINEVE, DOCH
TOT BEVRIJDING VAN ZIJN VOLK.

1 : 1 Hetgeen hier volgt is 'de godsspraak betreffende Ninevé, de hoofdstad van Assyrië, n.l. de teboekgestelde openbaring, die in een gezicht gegeven is aan den profeet Nahum, afkomstig uit Elkos.

2 Gelijk wij allen weten, heeft de HEERE, onze God, zich in Zijn heilige wet geopenbaard als „een naijverig God”¹⁾. Met deze uitspraak moet volle ernst gemaakt worden. Zij beteekent dat God jaloersch is op Zijn eer en waakt over Zijn rechten. Er valt met Hem niet te spotten. Hij laat het niet bij woorden, doch het is Hem eigen Zich te wreken over de schending van Zijn eer. Zijn wraak is geducht, want Hij is vol van gramschap; ja, Hij noemt zichzelf een wreker voor allen, die Hem tegenstaan, en zij die Hem vijandig gezind zijn, ondervinden dat Hij Zijn toorn nimmer aflegt.

3 Wel volgt de straf niet steeds onmiddellijk op het kwaad. De HEERE kan lang geduld oefenen. Maar dit is geen zwakheid. Zijn kracht is geweldig, ook als Hij zich inhoudt, en niemand beelde zich in, dat Hij zich straffeloos laat tergen.

Wanneer de HEERE verschijnt in Zijn toorn, dan kondigt een wervelwind Zijn komst aan. Een storm vaart door het luchtruim. De wolken daarboven zijn voor Hem slechts als het stof, dat Zijn voeten doen opstuiven. Maar allergeweldigst is de uitwerking van Zijn komst, als Hij de

4 aarde nadert. Met een bestraffend woord maakt Hij de zee aan het droge gelijk. En dat niet alleen: ook al de rivieren worden waterloos door den gloed van Zijn toorn. Het aan-

¹⁾ Exodus 20 : 5.

gezicht der aarde verandert. De vette weiden en eikenbosschen van Basan in het Oosten, evenals de vruchtbare hellingen van den Karmel in het Westen verkrijgen een doodsch aanzien; hun gewas verdort, hun glans vergaat; ook het frissche groen van den Libanon met zijn rijken plantengroei 5 moet versmachten en verwelken. Zelfs de bergen, die onwankelbare aardreuzen, blijven niet rustig bij de nadering van den God des hemels. Als in den machtigen donder Zijn stem weerklinkt, sidderen zij als van vrees en Zijn regenstroomen doen de heuvelen als 't ware wegsmelten. Meer nog: de gansche aarde rijst op onder het ontzaglijk oog van haren Heer en de beving van het wereldrond deelt zich 6 mede aan allen, die erop wonen. Immers, wie zou de openbaring van Gods gramschap kunnen verdragen? Niemand kan staande blijven voor het blaken van Zijn gloeienden toorn, die zich van boven uitstort gelijk een vuurstroom, welke ook de hardste rotsen doet aan stukken springen.

7 Deze geweldige God kan Zich ook anders openbaren. De keerzijde van Zijn verwoestenden toorn is de milde goedheid en vriendelijkheid, die Hij bewijst aan Zijn volk, dat op Hem vertrouwt. Voor dat volk is Hij zelf een een toevlucht in den nood. De HEERE kent de Zijnen persoonlijk en waakt over hen in liefde, terwijl zij hunnerzijds niet in schuwe vrees van Hem wegvlieden, maar juist bij Hem 8 schuilen, in Hem beveiliging en uitkomst zoeken. Maar van de wijze, waarop zij door God worden bevoorrecht, verschilt hemelsbreed de behandeling, die Hij Zijn vijanden aandoet. Zij die tegen Hem opstaan, worden totaal vernietigd, weggevaagd als door een alles meesleepende overstroming. Hij doet hen vallen in een jammerstaat, Hij jaagt ze de duisternis in. „Kinderen der duisternis kunnen niet anders verwachten ”.¹⁾

9 Vooral gij, mannen van Ninevé, kunt U dit voor gezegd houden. Wat zijn het voor booze plannen, die gij beeraamt tegen den HEERE, onzen God? Meent niet dat gij iets bereiken zult! De HEERE is op 't punt U volkomen te verdelgen. Hij zal U zóó grondig terneerslaan, dat Hij

¹⁾ Aldus Smit, blz. 14.

- het niet opnieuw behoeft te doen. Ge zult niet voor de tweede maal de gelegenheid krijgen om Zijn volk te benauwen. Zij immers, die zich daaraan schuldig gemaakt hebben, zijn tot den ondergang bestemd. In hun hoofdstad opeengehoopt, gelijken ze op een verwarde massa doornen, uitermate geschikt voor brandstof¹⁾; hovendien zijn ze aan den drank verslaafd en regelmatig beschonken. Zoo doende missen zij het noodige weerstandsvermogen. Voor het vuur van Gods toorn zijn zij een gemakkelijke prooi. Het zal hen als droog kaf volkomen verteren.
- 11 Groot is Uw schuld, o Ninevé! Uw koning is met zijn leger uitgetrokken tegen Jeruzalem. Zijn aanval was in den grond gericht tegen den HEERE zelf. Hij koesterde goddelooze voornemens, smeedde duivelsche plannen. Daarom spreekt de HEERE, de God van Juda, aangaande de Assyrische legerscharen: Hoewel zij nog staan in volle kracht en groot in aantal zijn, toch zullen zij, juist zoo als zij thans zijn, gelijk het gras worden afgesneden en vernietigd. Daarvan kunt gij, volk van Juda, volkomen zeker zijn. Het is waar, dat Ik u vernederd heb. Dat was noodzakelijk vanwege uw zonden. Ik heb den Assyriër gebruikt om u te veroetmoedigen, maar Ik zal een einde maken aan uw vernedering en uw smaad. Uw bevrijding is nabij. Ik ga het juk van den vreemden overheerscher, waaronder gij gebogen gaat, verbreken en de banden, waarmede hij u gebonden heeft, verscheuren.
- 14 Maar wat u aangaat, gij koning van Assur, alzo luidt het uitdrukkelijk besluit van den HEERE over u: Uw geslacht zal uitsterven, uw naam zal niet meer worden voortplant, uw gedachtenis zal vergaan. Tezamen met u en uw macht zullen ook uw goden vernietigd worden, Ik zelf zal uit hun tempels uitroeien de talrijke beelden, gesneden of gegoten, waarmede gij Mij getergd hebt. Uw volslagen ondergang is nabij, Ik ga uw graf reeds aanleggen; dit is het oordeel over uw boosheid: in de weegschaal der goddelijke gerechtigheid zijt gij gewogen en te licht bevonden.
- 15 Daarom — en nu wend ik mij weder tot u, die den

¹⁾ Doornen zijn zeer brandbaar en verteren geheel en al, Ex. 22 : 6, Jes. 9 : 17, 33 : 12.

HEERE vreest — mag ik als profeet des HEEREN u een rijken troost verkondigen in uw druk. Heft toch uw hoofd omhoog en richt in den geest uw oog naar de toppen der bergen, ginds in het Noorden. Wien ziet ge daar naderen, zoo snel zijn voeten hem dragen kunnen? Ik zal het u zeggen: het is een vreugdebode, hij brengt u goede tijding, hij meldt u heil en vrede. Hoort zijn jubelroep: Juda, vier uw vierdagen! De dagen van uw kommer zijn voorbij, de tijd van uw verlossing is aangebroken. Verruimd van hart en van zorg ontslagen moogt ge de feesten vieren, die de HEERE voor u heeft ingesteld, maar daarbij niet vergeten de geloften in te lossen, die gij in gevaar en nood aan uw God gedaan hebt. Aan Hem toch hebt ge uw vrijheid te danken. Hij heeft de macht uws vijands verbroken. Ge zult niet meer te lijden hebben van zijn snoodheid. Geen goddelooze rabsaké zal meer door uw land trekken om u te verschrikken en uw God te honen. De Belialsman is uitgeroeid. Gij zijt verlost. Verblijdt u in uw God. Uw heilzon is aan 't dagen!

DEEL II.

PROFETISCHE SCHILDERING VAN NINEVE'S VEROVERING.

2 : 1 Tegen u, Ninevé, trekt de vijand op. De verdelger, die uw bevolking zal verstrooien, gelijk gijzelf de volkeren verstrooid hebt, is in aantocht. Houd u gereed hem te ontvangen: laat de vestingwerken secuur bewaakt worden, laat de wachtposten goed uitzien langs den weg, trek uw lendengordel stevig aan en zet u schrap, raap al uw moed en kracht bijeen, want het zal er voor u op aankomen. Uw ondergang is besloten. Uw vijand is een instrument in de 2 hand van Israels God. Hij, de HEERE is voornemens de vernedering van Zijn volk te wreken. Hij zal de heerlijkheid niet slechts van het rijk der twee stammen, maar ook van het tienstammenrijk herstellen en doen terugkeeren. Hij wil ze weder tezamen doen bloeien in vernieuwden glans. Zij hebben zoo zwaar geleden. Van hun eervolle, be-

voorrechte positie als het volk van God is weinig meer te zien. Israel was de wijnstok des Heeren, maar de Assyrische plundersaars hebben hem geplunderd en zijn heerlijke ranken vernield. De tien stammen zijn in ballingschap gevoerd en Juda zucht onder de vuist des onderdrukkers. Maar nu zal het geheele volk uit zijn smaad worden opgeheven. De HEERE is gereed dit te bewerken en daartoe moet gij, o Ninevé, vallen.

- 3 Ge kunt u den naderenden vijand niet schrikwekkend genoeg voorstellen. Zijn mannen zijn alle dappere helden. Rood is de kleur van hun schilden. Scharlakenkleurig is hun kleeding. Zie, daar worden de met speerdragers bemande wagens in slagorde gesteld. Met hun stalen platen, schitterend in den glans der zon, gelijken ze één vurige massa, de manschappen zwaaien dreigend hun cypressenhouten lansen met metalen punten. Alles spelt Ninevé onheil
- 4 en verderf, bloed en vuur. Daar opeens begint de stormaanval. Alles komt in actie. In razende vaart rollen de wagens voort langs de wegen, die naar de stad leiden; als dol vliegen zij over de vlakten buiten de poorten, hun vervaarlijke aanblik roept het beeld op van brandende fakkelen, sterker nog: van felle, doodelijke bliksemschichten, voortschietend met door niets te weerhouden kracht.
- 5 Binnen de muren is men op zulk een geweldigen aanval niet voorbereid. De koning der stad denkt in dezen nood onmiddellijk aan zijn geweldigen, hij verwacht dat zij uitkomst zullen brengen en den vijand een halt! toeroepen. Maar dezen missen thans het noodige zelfvertrouwen. Zij ijlen wel naar de bedreigde punten, maar de innerlijke onrust maakt ook hun gang onzeker; zij struikelen in hun vaart, richten zich op en rennen weer overhaast verder naar den muur, maar als zij daar aankomen, zien zij met ontzetting dat ze te laat zijn: reeds hebben de belegeraars het stormdak opgericht, onder beschutting waarvan zij de stormrammen tot vlak vóór den muur kunnen brengen. De veraste Assyrische aanvoerders staan oog in oog tegenover hun aanvallers en gevoelen zich bij dezen aanblik in hun hart reeds overwonnen.
- 6 Toch wordt de beslissing niet door menselijke wapenen gebracht. Van een zijde, van welke het zich allerminst

liet verwachten, ontvangen Ninevé's vijanden hulp. Wordt Ninevé niet van alle zijden beveiligd door de wateren van den Tigris, van diens zijrivier den Choser en van de om-
 muurde verbindingskanalen? Maar juist deze wateren, die
 Ninevé's sterkte uitmaakten, keeren zich op dit moment
 tegen de stad. Gezwollen tot een ongeken- de hoogte, werpen
 zij zich met onweerstaanbaar geweld op de haar gestelde
 perken, verbreken de sluizen en dammen en doen zij den
 stadsmuur instorten ¹⁾. In plaats van den vijand tegen te
 houden, baant het water voor hem den weg, het dringt de
 stad binnen met verwoestende kracht en zelfs het konink-
 lijk paleis is daartegen niet bestand. De trotsche konings-
 burcht, centrum van Ninevé's heerschappij, gaat onder en
 7 smelt als 't ware weg in de verslindende wateren. En zoo
 is Ninevé's lot beslist ²⁾. Met haar grootheid is het gedaan:
 zij, de koningin der aarde, word smadelijk ontbloot, van
 haar gewaad beroofd en in ballingschap gevoerd, terwijl
 haar slavinnen haar volgen; droevig klagend zooals duiven
 kirren, slaan zij zich op de borst als teeken van haar ver-
 twijfelde smart.

8 Nu vertoont Ninevé het beeld van groote verwarring.
 Soldaten en burgers, alles krioelt dooreen. En elk tracht
 zichzelf te redden. Vrees voor den overwinnenden vijand
 heeft allen aangegrepen. Zij zoeken hun heil in de vlucht.
 Tevergeefs beproeven sommige dappere officieren nog hun
 manschappen te bewegen om moed te grijpen en tegenstand
 te bieden. „Staat! Staat dan toch!” roepen zij hun toe. Maar
 niemand luistert, niet één keert zich om. Ninevé is als een
 overvolle vijver, maar de wateren van dien vijver stroomen
 weg: beroofd wordt ze van inwoners, beroofd ook van haar
 9 schatten. In de open achtergelaten woningen treden de ver-
 overaars vrij binnen. Hun kreten vervullen de lucht: „Aan

¹⁾ Volgens een bij oude Grieksche schrijvers bewaarde overlevering, is inder-
 daad de inname van Ninevé mogelijk geweest, doordat het hooge water van den
 Tigris de muur der stad over een breedte van 20 stadiën (ca. 3 K.M.) omver-
 wierp. Overigens is niet iedere trek uit de schildering letterlijk bedoeld. We
 hebben te doen met profetie in poëtischen vorm.

²⁾ De Statenvert. leest hier ten onrechte een vrouwennaam (Huzzab), maar
 noemt in de kanteekening ook de vertaling: vastgesteld.

- den buit, mannen! Grijpt toe en vult uw handen met zilver en goud. Er is van alles overvloed, er komt geen eind aan den voorraad. Welk een massa goederen zijn hier opeengehoopt! Altemaal kostbaarheden en kunstvoorwerpen. Fabelachtige rijkdommen!” Zoo slaat alles aan het plunderen. De wereldstad, die zich ten koste van tal van natiën ver-
- 10 rijkt heeft, moet alles weder afstaan. Zij was vol, nu wordt zij ontledigd. Zij was zoo heerlijk, nu is zij een woestenijs. Zij was zoo rijk, nu is zij een toonbeeld van ellende. Uitgeplunderd, uitgeschud, ontadeld vertoont zij zich thans aan het overblijfsel harer bewoners en krijgslieden, die de gevangenen zijn van het overwinnend leger. Met wanhoop in het hart zien zij toe. Verpletterd zijn ze door het aanschouwen van den ondergang hunner stad. Beducht voor het lot, dat hun nog te wachten staat. Verslagenheid en angst doen hun knieën knikken. Als met kramp in hun lendenen staan zij ineengedoken van ontzetting en benauwdheid. Er is geen kleur meer op hun gelaat. Al het bloed is eruit weggetrokken. Gansch ontdaan, als ten doode verwezen zijn zij getuigen van wat zij onmogelijk geacht hebben: het einde van Ninevé, dat óndergaat om nooit weder te verrijzen.
- 11 Ninevé is vergaan. Haar plaats is ledig. Waar is zij gebleven, die zetel van machtige, tyrannieke heerschers? Was zij eertijds niet als een legerplaats van leeuwen, een oord waar de jonge leeuwen voeder vonden, waar de geheele leeuwenfamilie, de oude leeuw, de leeuwin en de welpen, ongestoord en onbedreigd rondliepen, veilig en onaantast-
- 12 baar voor iederen belager? Dáár woonde de koning van Assur, dat rijk van onrecht en geweld, de leeuw die onophoudelijk buit roofde voor zijn welpen, die zoo wreedaardig zijn prooi worgde en doodde voor zijn leeuwinnen, en zijn holen vol sleepte met roof, zijn legerplaatsen met bloedigen buit. Maar hoe is dit leeuwenhol¹⁾ dan zoo spoorloos ver-
- 13 dwenen? Het antwoord op die vraag wil de HEERE, onze God, zelf geven. Hij, die over de ontelbare hemelsche leger-

¹⁾ Het in vs. 11 en 12 gebruikte beeld lag te meer voor de hand, daar de Assyrische koningen gaarne de leeuwenjacht beoefenden en (blijkens de opgravingen) zeer veel afbeeldingen van leeuwen lieten vervaardigen.

scharen beschikt, rekent de Assyrische hoofdstad als Zijn persoonlijke vijandin. Zie, zoo heeft Hij tot haar gesproken, Ik ben het zelf, met wien gij te doen hebt. Ik kom op u af met Mijn onweerstaanbare macht om u te straffen voor uw aanmatiging en wreede dwinglandij: uw strijdwegens en al uw oorlogstuig zal Ik door het vuur doen verteren en in rook doen opgaan; uw leeuwenwelpen, de prinsen en edelen zullen door het zwaard verslonden worden; al uw onrechtvaardig verkregen schatten en geroofde voorraden zal Ik van den aardbodem doen vergaan. En wat uw gezanten betreft, die op zoo hoogen toon plegen te spreken, hun hatelijk geluid zal verstommen, hun stem zal niet meer gehoord worden, noch om te eischen noch om te dreigen, noch om Mijn Naam te honen. Het is met hun invloed gedaan, want gij zelf zult niet meer zijn. Ik, de HEERE, heb het gesproken.

DEEL III.

HET GODDELIJK „WEE U” OVER DE BLOEDSTAD.

- 3 : 1 Wee over Ninevé! de stad, die stroomen bloeds vergoten heeft. Het oordeel kan en zal niet uitblijven over haar bedrieglijke politiek en haar wreede tyrannie. Eén en al valsheid, vol van geweldenarij, onverzadiglijk in haar roofzucht en landhonger, zal zij aan de gerechte wraak Gods
- 2 niet ontkomen. Wee haar! reeds breekt het onweder over haar los, als een lawine stort zich op haar het aanstormend vijandelijk leger. Hoort, het felle zweepgeklap der wagenmenners! hoort, het geratel der wagenwielen! ziet, hoe snel de rossen voortjagen! de zware strijdwegens schijnen te huppelen over den oneffen bodem, zonder een oogeblik
- 3 hun koers te verliezen of hun vaart te verminderen. Dan volgen de ruiters op hun hoogsteigerende paarden; als vlammen flikkeren hun zwaarden, als bliksemen hun lansen; zij vallen aan en er ontstaat een menschenlachtig, een vreeselijk bloedbad. Het slagveld wordt bedekt met doorboorden en gewonden, met hoopen lijken, massa's dooden; er is geen

doorkomen aan, men struikelt over de lijken van menschen en beesten.

- 4 Dit is het gericht over de stad des bloeds. Het overkomt haar vanwege haar gruwelen. Door haar velerlei goddelooze handelingen en haar schandelijk leven verdient Ninevé te heeten de „hoer” onder de volken. Geen naam die haar beter past. Want zeker, aan uitwendige bevalligheid ontbreekt het haar niet. Door haar schitterende pracht, haar bouwstijl, haar rijkdom, haar hooge cultuur en weelderig voorkomen gelijkt zij op een verblindend-schoone vrouw. Maar dan een veile, slechte vrouw, die haar schoonheid misbruikt om anderen te verleiden en te bedriegen. Want deze hoer is tevens een tooveres, in alle mogelijke duivelskunsten ervaren; wie zich met haar inlaten weet zij op geheimzinnige wijze aan zich te binden en te betooveren, zoodat zij hen geheel in haar macht heeft en aan haar belangen kan dienstbaar maken. Dat hebben tal van volken en stammen tot hun eigen verderf ondervonden.

O, de wereldstad wist zich zoo aantrekkelijk aan hen voor te doen! Zij lokte hen tot zich door handelsvoordeelen, bondgenootschappen en fraaie beloften, zij boeide hen door haar uitwendigen luister, haar zinnelijken eeredienst, haar mysterieuse wetenschap en magie. Zij was onweerstaanbaar in de van haar uitgaande bekoring. Maar achter den innemenden schijn verborg zich het grofste egoïsme, de wreedaardigste heerszucht; en zoo heeft zij feitelijk de volken aan de Assyrische koningen verkocht, ze van hun zelfstandigheid beroofd en tot slaven gemaakt.

- 5 Maar zou zulk een schandelijke boosheid ongestraft kunnen blijven? Neen, het is wederom de HEERE, de God der hemelsche legerscharen, die Ninevé toeroept: Zie, Ik kom op u af, ge hebt met God te doen; niet slechts tegen menschen hebt ge u misgaan, maar ge hebt ook den Rechter der gansche aarde getergd. Hoor daarom uw vonnis: naar uw misdaad zal uw straf zijn; dewijl gij de schande hebt liefgehad, zal Ik u te schande maken: Ik zal uw kleed aan de voorzijde bij de zoomen vatten en het hoog opslaan, zoodat ge in uw naaktheid tentoongesteld wordt. Zoo zal Ik u voor aller oog ontblooten, en aan alle volkeren en koninkrijken der aarde, boven welke gij u zoo hoog ver-

6 heven hadt, uw schaamte laten zien. Dan zal Ik u bewerpen met vuilnis; dewijl gij de onreinheid hebt liefgehad, zal Ik u met onreinheid zóó overdekken, dat gij in het oog der volken een voorwerp zijt van schande en verachting, een afschrikwekkend schouwspel. M.a.w. Ik zal u, o Ninevé, tot op uw grondvesten ontblooten en doen verwoesten, maar daarenboven zal Ik de plaats, waar gij gelegen hebt, tot een verfoeilijke plaats, een oord der verschrikking, een voorwerp van afschuw maken. Zoo wordt gij

7 straks een schouwspel der wereld¹⁾. Maar elk, die u ziet, zal het oog ontzet van u afwenden en u ontvluchten met de woorden: „Ninevé, de machtige metropool, is verwoest! Wat stad was deze groote stad gelijk?” Maar in deze uitroepen zal geen toon van deelneming klinken. Integendeel, na de uitingen van verbazing over dat ongeloofelijk gebeuren, zal elk honend erop laten volgen: „Wie zal haar beklagen? Wie zal haar deernis toonen?” En spottend zal men zich tot u richten met de vraag: „Waar zal ik troosters voor u zoeken?” Immers, ook voor den meest ellendige is er in deze wereld altijd nog wel mededoogen en troost te vinden, maar niet voor u, Ninevé. Om uw ondergang zal geen traan geplengd worden. Uw toekomst is enkel duisternis. Voor u geen hoop of troost in eeuwigheid.

8 Houdt gij het voor onmogelijk dat gij zoudt vernietigd worden? Dan vergist ge u: uw val is niet af te wenden. En waarop stelt ge zoo vast uw vertrouwen? Waarom zou het u beter gaan dan No Amon²⁾, de eertijds zoo beroemde en machtige hoofdstad van Boven-Egypte? Zijt gij beter waarborgd tegen den ondergang? Haar lot moet u tot waarschuwing strekken. Ook No Amon was immers geweldig sterk, zoowel door haar ligging als door haar ligging als door haar legermacht. Zij was gelegen aan de stroomen van den Nijl, zelfs geheel en al door water omgeven. De

¹⁾ Zie Zefanja 2 : 13—15.

²⁾ Ten onrechte heeft de Statenvertaling het woord amon vertaald door volkrijk. De kantteekening vermeldt echter ook de opvatting, dat amon behoort bij den naam der stad. Dit is inderdaad het geval, gelijk blijkt uit den Egyptischen naam Nut-Amen. A. is de naam van een Egyptische godheid, die bij No een grooten tempel had.

rivier, wijd als de zee, vormde haar voorwal, de wateren waren als een muur rondom haar en boden haar
 9 een natuurlijke bescherming. Maar ook aan verdedigers en helpers ontbrak het haar niet. Zij kon beschikken zoowel over de massale legers van Ethiopië¹⁾ als over die van Egypte zelf; dezen vormden haar hoofdmacht, maar daarbij kwamen nog Puteïsche en Lybische hulptroepen. Hoe onoverwinnelijk scheen derhalve No Amon te zijn!

10 En toch, in weerwil van haar sterke positie is ook zij gevallen. Ontzettend is haar lot geweest. Niet alleen is haar bevolking gevankelijk weggevoerd om in den vreemde het slavenjuk te dragen. Maar ook was er tevoren een afgrijselijk bloedblad aangericht: op alle hoeken der straten zijn achtereenvolgens al de zuigelingen en kleine kinderen verpletterd en doodgeslagen. Ten diepste heeft men haar vernederd door over haar aanzienlijken het lot te werpen, aan wie ze als slaaf zouden toebehooren; en alwat in haar groot en machtig was, heeft men op de meest smadelijke wijze in boeien geklonken. Onbekend is dit alles u zeker niet. Want niemand anders dan gij, Ninevé, hebt aldus uw
 11 onmenselijke wreedheid aan No Amon botgevierd. Maar beeld u niet in, dat zoo groote wandaden ongewroken kunnen blijven. No Amon's lot is een profetie van het uwe. Ook gij zult, gelijk anderen, drinken uit den drinkbeker van des Heeren toorn, totdat ge dronken geworden zijt. Zelf bemerkt ge dit eerst niet. Maar het drinken uit den beker der goddelijke gramschap zal het begin zijn van uw ondergang. Ge zult uw bezinning verliezen, uw verstand zal beneveld worden, ge wordt verblind en daardoor machteloos, niet in staat u behoorlijk te verdedigen, en ten slotte zal het zoover komen, dat ge radeloos uw heil zoekt in de vlucht. Gij die zooveel anderen vervolgd hebt, zult zelf vervolgd worden; de vijand zal u najagen en gij zult omzien naar een plaats, waar ge u verbergen kunt, maar uw zoeken zal ijdel blijken: gij zult nergens veilig zijn.

¹⁾ Ethiopië is het Nijldal ten Z. van Egypte, het tegenwoordige Nubië. Dat Eth. genoemd wordt vóór Egypte, is historisch zeer wel te verklaren, omdat in No Amon destijds een Ethiopisch (= Koesjietisch) vorstenhuis regeerde, vgl. Jes. 37 : 9. Put is vermoedelijk hetzelfde als het in Egyptische opschriften genoemde Punt, dat men zoekt in Somaliland in Abessynië. Lybië is de woestijn ten W. van Egypte.

- 12 Hoe ongeloofelijk dit ook moge klinken, uw verdelging staat onherroepelijk vast en komt snel naderbij. Niets of niemand, waarop ge nog uw betrouwen stelt, zal haar kunnen tegenhouden. Daarmede zult ge in alle opzichten bedrogen uitkomen. Allereerst wat aangaat uw vestingwerken, zoowel die aan de grenzen liggen als de bolwerken uwer muren, ze zijn alle te vergelijken bij de vroegrijpe vruchten der vijeboomen. Zoodra de boomen maar even geschud worden, laten ze al los. Wanneer iemand ervan begeert te eten, behoeft hij maar weinig moeite te doen en ze vallen hem in den mond. Welnu, even gemakkelijk vallen ook uw vestingen in handen van dengene, die ze nemen wil.
- 13 Immers, ook op uw krijgsvolk valt geen staat te maken. Zie uw soldaten maar eens aan: zijn ze niet zwak en machteloos als vrouwen, onbekwaam tot den strijd? 't Is of hun handen slap zijn geworden, zij weten niet van standhouden, zij bieden geen doeltreffenden tegenstand en zullen door de aanrukkende vijanden weldra overmeesterd worden. Terwijl gij meent, dat die vijanden ver buiten uwen bodem zijn te zoeken, hebben zij de grenzen van uw land reeds overschreden en gaat hun opmarsch ongehinderd voort. Uw grensvestingen, die den toegang tot het eigenlijke Assyrië als zware poorten afgesloten hielden, hebben zich als vanzelf wijd voor de aanvallers geopend. Alle maatregelen tot afweer waren vruchteloos. De grendelboomen, die den weg naar u versperden, zijn in een oogwenk voor het vuur der vijanden bezweken. Het land ligt voor hen open. Zoo aanstonds staan ze voor uw wallen.
- 14 Wat zult ge nu doen, burgers van Ninevé, nu het gevaar u van zoo nabij bedreigt? Ik geef u den raad om u zooveel mogelijk drinkwater te scheppen en u te voorzien van al hetgeen tijdens het beleg voor uw levensonderhoud noodig is. Het eerste toch wat de belegeraars zullen doen, is den toevoer van water en levensmiddelen afsnijden. Brengt toch spoedig uw muren, forten en torens in staat van versterking. Vult uw voorraad tichelsteenen aan. Laat er in allerijl nog een menigte gebakken worden. Gaat zelf de klei treden. Stamp met uw voeten op het leem, zoolang tot het geschikt is om er steenen van te kneden. Grijpt den tichelvorm aan. Het gaat om uw leven en om het bestaan

van uw stad. Er is haast bij. Allen moet ge aanpakken en alles doen wat in uw vermogen is om een beleg te doorstaan. **15** Beijvert u dus maar zooveel ge kunt. Maar — dit moet ik er terstond bijvoegen — het zal alles tevergeefs wezen. Daar waar ge nog bezig zijt, zal het verderf u overkomen. Daar waar ge u nog veilig waant, zullen de vijanden u verrassen. Het vuur, door hen ontstoken, zal u verteren en wie aan het vuur ontkomt, zal door hun zwaard vernietigd worden. Het vernielingswerk van vuur en zwaard zal zóó grondig worden uitgevoerd, dat het zal zijn, als wanneer de sprinkhanen alles afgevreten hebben. Niets zal er van u overblijven.

Nogmaals: dit klinkt ongeloofelijk. In de werkelijkheid lijkt het er niets op, dat gij zoudt uitgeroeid worden. Uw aantal, inwoners van Ninevé, is immers zoo ontzaglijk groot, en het wordt nog steeds grooter. Doch laat u door dien schijn niet bedriegen. Maakt uw getal maar zoo groot als gij wilt, gaat voort u te vermeerderen als afvreeters, u te **16** vermenigvuldigen 'als sprinkhanen — inderdaad zijn alleen uw kooplieden reeds talrijker dan de sterren des hemels! — toch zult ge ondervinden, dat daarop niet valt te bouwen. De afvreter, de bijna volwassen sprinkhaan, ontpopt zich en vliegt weg. Maakt gij u derhalve ontelbaar als de sprinkhanen, vergeet dan niet dat deze op een gegeven oogenblik vleugels krijgen en verdwijnen. Zoo zal ook uw groote **17** menigte plotseling verdwenen zijn. Of denkt gij dat uw strenge, militaire en burgerlijke organisatie dit zal kunnen verhinderen? Dan zult ge ook hierin teleurgesteld worden. Want juist van uw commandanten en uw ambtenaren geldt in 't bijzonder hetgeen zoeven gezegd is: ook zij zijn gelijk een sprinkhanenzwerm. Zij doen n.l. precies als de sprinkhanen, die bij koud weer roerloos blijven zitten op tuinen of op de omheining van een schaapskooi, maar die wegvliegen zoodra de zon doorbreekt. 't Is of de warmte hun vleugels geeft. Geen spoor laten zij achter. Niemand weet waar zij gebleven zijn. Welnu, indien dit het beeld is van uw uitgelezen mannen, dan gevoelt ge wel, hoe weinig zij in staat zijn om uw oordeel af te wenden. Neen, Ninevé, maak u in geen enkel opzicht illusies: ge zult niet slechts een tijdelijken tegenslag lijden, die ge op den duur weder

te boven komt, maar ge zult door een onweerstaanbare macht overvallen, vernietigd en van de aarde verdaan worden.

- 18 Koning van Assur! de mannen die uw volk bestuurd, die uw troepen aangevoerd hebben, ze liggen als in sluimer ternêer, uw edelen en geweldigen slapen den slaap des doods; het overschot van uw volk, van zijn leidlieden beroofd, is op de bergen van uw land verstrooid en gaat dáár teniet, want er is niemand die de overgeblevenen verzamelt: het is geen volk meer en gij zijt geen koning meer.
- 19 Ontredderd is uw toestand; onherstelbaar zijt gij getroffen, gebroken heeft u deze slag en voor uw breuk bestaat geen heeling. Zij is ongeneeslijk als een doodelijke wonde, nimmer komt ge deze ramp te boven.

Maar zij die hooren van uw lot, klappen in de handen van louter vreugde. Bij niemand wekt die tijding deernis, bij allen leedvermaak. Want allen hebben gezucht onder uw tyrannie en wreed geweld. Ja, wie is er, dien gij niet den druk van uw ijzeren vuist hebt doen gevoelen? Welk volk is ontkomen aan uw boosaardigheid? Gij waart de plaag der volken gedurende een lange reeks van jaren. Zoo hebt ge het aan uzelf te danken, dat uw vernietiging met de toejuiching van alle volken wordt begroet!

P A R A P H R A S E
VAN HET BOEK VAN DEN PROFEET
HABAKUK

DOOR

Dr. C. J. GOSLINGA

PARAPHRASE VAN HET BOEK HABAKUK.

TER INLEIDING.

Over den *persoon* van den profeet Habakuk bevat de H. Schrift slechts enkele zeer sobere mededeelingen. Het opschrift, hfdst. 1 : 1, noemt alleen zijn naam en zijn ambt. De naam zegt ons niets, omdat de beteekenis ervan onzeker is. De traditioneele verklaring — altijd nog de meest aantrekkelijke — brengt den naam in verband met een stam, die omhelzen beteekent, maar deze afleiding wordt gedrukt door het bezwaar, dat de vorm van den naam Habakuk in het Hebreeuwsch zeer ongewoon is. Noch zijn vader noch zijn moeder wordt vermeld, en evenmin de plaats, waar hij geboren is of gearbeid heeft.

Dat wij van een profetischen arbeid mogen spreken, wordt door de bijvoeging „de profeet” nadrukkelijk vastgesteld; opmerkelijk is dat deze bijvoeging in hfdst. 3 : 1 herhaald wordt. Waarschijnlijk heeft de auteur hiermede te kennen willen geven, dat Habakuks profetische werkzaamheid zich volstrekt niet beperkt heeft tot hetgeen ons in dit kleine boekje geboden wordt. Eenige aanleiding tot zulk een opzettelijk vermelden van Habakuks profetisch ambt lag wellicht in het feit, dat het geschrift zelf meer den vorm heeft van een tweegesprek tusschen Habakuk en zijn God, dan van een profetische toespraak. Hiermede is al terstond gewezen op een sprekenden karaktertrek van Habakuks werk, n.l. het „op den voorgrond treden van het subjectieve element”¹⁾, dat we overigens alleen bij Jeremia zoo sterk aantreffen. Bij aandachtige lezing vernemen wij, hoe Habakuk a.h.w. geworsteld heeft met God om tot ruimte te komen en licht te ontvangen over de vragen, die hem benauwden. En zoo leeren we hem indirect, uit zijn werk, kennen als een profeet, ja, maar met een priesterlijk hart, als een bidder en voorbidder, een man die leed onder het onrecht, dat hij zag en ermee tot God ging, „een man die geen vrede sloot met de wereld, waarin hij leefde en waarin hij niets merkte van de alles overwinnende gerechtigheid Gods, maar die met heel zijn ziel hongerde en dorstte naar *de* gerechtigheid, de gerechtigheid Gods, dat die zich glorieus mocht openbaren”²⁾.

¹⁾ Dr. J. Ridderbos, Het Godswoord der profeten, dl. III, blz. 53.

²⁾ Dr. A. H. Edelkoort, Nahum Habakuk Zefanja, blz. 119.

Wat aangaat den *historischen achtergrond* van Habakuks profetie, is van overwegende beteekenis, dat hij in h. 1 : 6 de komst van het vijandelijk heir der Chaldeeën aankondigt en van het optreden der Chaldeeische veroveraars, hun willekeur en goddeloosheid een uitvoerige schildering geeft in h. 1 : 6—11, 15—17, en in h. 2 : 5—19. Van belang is hierbij dat deze aankondiging wordt voorafgegaan door de uitspraak, dat deze komst der Chaldeeën zou geschieden niet in een verre toekomst, maar „in ulieder dagen”, en dan wel als een feit dat Habakuks hoorders als ongelofelijk in de ooren klinken moest, h. 1 : 5. Dit laatste is uitnemend te verstaan, als we in aanmerking nemen dat de Chaldeeën metterdaad in een zeer kort tijdsbestek zich tot een wereldmacht ontwikkeld hebben. Met dezen naam toch worden de Babyloniërs aangeduid, van wie wij weten dat zij eerst een werkzaam aandeel hebben gehad in de verovering van de Assyrische hoofdstad Ninevé (612 vóór Chr.) en daarna terstond gegrepen hebben naar de opperheerschappij over de volken in Voor-Azië, die aan Assyrië onderworpen geweest waren ¹⁾. Voor dit hun streven was beslissend de overwinning, welke de Chaldeeën onder Nebukadnezar (destijds nog kroonprins en zoon van Nabopolassar) behaalden op Farao Necho van Egypte, die door hen bij Karchemis aan den Eufrat verslagen werd in 605 vóór Christus. In datzelfde jaar had Jeremia de komst der Chaldeeën onder aanvoering van Nebukadnezar uitdrukkelijk voorgezgd als een oordeel Gods over vele volkeren, zie Jer. 25 : 1, 9—12. Het is meer dan waarschijnlijk dat Habakuk omstreeks denzelfden tijd of slechts kort tevoren hetzelfde feit heeft moeten aankondigen. Niet later, want na den slag bij Karchemis kon de komst der Chaldeeën niet meer als iets ongelooftelijks worden voorgesteld. Maar toch ook niet veel vroeger. Immers tot 608 regeerde de godvreezende koning Josia, die door Farao Necho in den slag bij Megiddo overwonnen en gedood werd (2 Kron. 35 : 20—24), en aan wien de Heere had toegezegd, dat het dreigende oordeel juist *niet* in zijn dagen komen zou (2 Kon. 22 : 18—20); bovendien blijkt uit de bewoordingen waarin h. 1 : 6—11 over de Chaldeeën spreekt, dat zij toen reeds als een krijgshaftig en geducht volk bekend stonden, zij het ook dat hun actie zich richtte tegen ver afgelegene streken. Josia werd opgevolgd door zijn zoon Joahaz, die echter reeds na drie maanden door Farao Necho werd afgezet en vervangen door zijn broeder Jojakim (2 Kron. 36 : 1—4). Deze Jojakim, die over Juda koning geweest is van 608—597 v. Chr., onderscheidde zich door zijn goddeloosheid, zoo heeft hij b.v. den profeet Jeremia naar het leven gestaan

¹⁾ Zie ook de inleiding op het boek Nahum.

(Jer. 36 : 26), ook heeft onder zijn bestuur de binnenlandsche toestand zich zoo ongunstig ontwikkeld, dat onrecht en verdrukking ongestraft konden geschieden. Als wij dit in het oog houden, laat zich uitnemend de aanhef van Habakuks profetie verklaren. Immers kort na het begin van Jojakims regeering, in 607 of 606, moet Habakuk opgetreden zijn met deze profetie, in welke hij reeds terstond het vraagstuk stelt van de verhouding tusschen het wereldbestuur Gods en de heerschappij van het geweld des goddeloozen.

Hiermede hebben wij het *thema* aangeroerd van dit boekseke, dat naar zijn omvang terecht onder de „Kleine profeten” is geplaatst, maar dat zoo uitermate belangwekkend is door zijn inhoud en dat zelfs aan Paulus een der hoofdgedachten heeft geleverd voor zijn zendbrief aan de Romeinen (vgl. hfdst. 2 : 4b met Rom. 1 : 17). Het probleem waarmede Habakuk worstelt, is het raadsel dat ook Asaf in Ps. 73 benauwt: hoe kan God, de Heilige en Rechtvaardige het kwaad gedooen? hoe is de onbelemmerde voortgang, het succes van den geweldenaar en de verdrukking van den onschuldige te rijmen met Gods Majesteit, Zijn trouw en goedheid? waarom grijpt Hij niet in? waarom zwijgt Hij op mijn geroep? Habakuks boek stelt echter niet alleen dit probleem aan de orde, maar vermeldt ook hetgeen God op de klachten van Zijn dienstknecht geantwoord heeft en hoe deze daardoor zijn zielsrust heeft herwonnen en heeft leeren rusten in zijn God. Een kort overzicht van den *inhoud* moge dit nog nader in 't licht stellen.

Het boek bestaat uit drie deelen. Het eerste deel, hfdst. 1 : 2—2 : 1, bevat hoofdzakelijk een reeks van klachten, waarmede de profeet tot God komt, slechts onderbroken door een goddelijke openbaring. De profeet wijst op het onrecht en de onvrede, die hij in zijn volk ziet heerschen (de uitdrukkingen twist en gekijf, alsmede de klacht over de verachting van Gods wet, stellen o.i. buiten twijfel, dat het hier gaat over *binnenlandsche* toestanden). Hij beklagt zich tegenover den Heere, dat Deze Zijn herhaald geroep onbeantwoord laat en schijnbaar lijdelijk de ongerechtigheid aanschouwt, h. 1 : 2—4.

In vss. 5—11 volgt nu zonder overgang of inleiding een woord des Heeren. De Heere openbaart aan den profeet en de met hem gelijkgezinde vromen in Juda, dat Hij de Chaldeeën gaat zenden om de volken —blijkbaar met inbegrip van Juda — aan zich te onderwerpen.

In de hierop volgende verzen, h. 1 : 12—2 : 1 is het weer de profeet die spreekt. De ontwikkeling van het thema gaat verder. Habakuk heeft nu wel antwoord van God ontvangen, maar welk een antwoord! De

nadering der Chaldeeën is waarlijk niet geschikt om hem gerust te stellen. Zij toch zullen niet komen om in Juda het recht te handhaven, maar om geheel Juda te vernietigen, gelijk zij het andere volken gedaan hebben. Zoo gevoelt Habakuk zich nu eerst recht gedrongen om te klagen over de raadselachtigheid van Gods wereldbestuur. Het probleem is voor hem niet opgelost, maar het drukt hem nu nog veel zwaarder. Hij vraagt of de Heere stilzwijgend kan toezien bij het onrecht, dat de Chaldeeër oefent jegens de volkeren, en bij diens hemeltergende trotschheid. Aan het slot van dit gedeelte spreekt de profeet zijn voornemen uit om zijn wachtpost te betrekken en daar des Heeren antwoord te verbeiden. Waarschijnlijk hebben we hierbij te denken aan een eenzaam gedeelte van den stadsmuur, waar de profeet zich vaker afzonderde om te bidden of een openbaring te ontvangen.

Het tweede deel van het boek is minder subjectief dan het eerste. Het omvat h. 2 : 2—20. Allereerst vernemen we dat Habakuk van God een antwoord heeft ontvangen, hetwelk hij duidelijk moet opschrijven op tafelen, vermoedelijk houten of steenen schrijfborden, opgesteld op een druk punt van de stad (bij den ingang des tempels?), vss. 2—4. De kern van het goddelijk antwoord is vervat in vs. 4, alwaar kort en scherp geformuleerd wordt het goddelijk oordeel over dengene, die zichzelf tot God maakt, en als keerzijde de triomf van den rechtvaardige wordt voorgezgd. Hem wacht het ware leven, als hij zich, ook tegen den schijn der omstandigheden in, geloovig vastklemt aan zijn God. Hier is een van de weinige plaatsen in het Oude Testament, waar het geloof zonder meer genoemd wordt als de weg tot Gods heil (alleen nog Gen. 15 : 6, Jes. 7 : 9, 28 : 16).¹⁾ Habakuks worsteling is niet tevergeefs geweest. Hij heeft een openbaring ontvangen, welke een bijna Nieuwtestamentische lichtstraal doet vallen in zijn duisternis, een woord, dat voor elk kind Gods van kracht is en door alle eeuwen heen zijn waarde behoudt.

H. 2 : 4 vormt het tafelopschrift. Hierbij sluit zich onmiddellijk aan vss. 5—20, waarin we kunnen zien een uitwerking van het eerste gedeelte van h. 2 : 4. In een aantal profetische wee-spreuken wordt zoowel de zonde van den goddelooze aangewezen als zijn oordeel aangekondigd. De profeet spreekt hier met geen woord over zichzelf, is alleen orgaan der openbaring.

Eenigszins anders is dit in het derde deel, hfdst. 3, dat aan h. 1 herinnert, inzoo verre de profeet hier opnieuw gewaagt van den indruk die Gods openbaring op hem gemaakt heeft, en optreedt als voorbidder en

¹⁾ Zie Ridderbos, blz. 163.

representant van het geloovig volksdeel. Dit gedeelte is te beschouwen als een illustratie van het laatste gedeelte van h. 2 : 4, anders gezegd: hier blijkt metterdaad in Habakuks eigen voorbeeld, dat de rechtvaardige door zijn geloof leven zal. Zoo loopt h. 3 parallel met h. 2 : 5—20: de ondergang van den geweldenaar, waar de volken wraakgierig naar uitzien, wordt door des Heeren dienstknecht biddend verbeid.

H. 3 is een der schoonste poëtische gedeelten uit de boeken der profeten. Het vertoont groote overeenkomst met verscheidene psalmen (Ps. 18, 68, 77) en is ook blijkens het opschrift en verschillende andere liturgische en muzikale aanduidingen (vss. 1, 3, 9, 13, 19) bestemd geweest voor het gebruik bij den zang der tempelkoren.

Uit dit overzicht blijkt duidelijk dat Habakuks boek uit litterair oogpunt één geheel vormt. Het is niet een korte samenvatting van een reeks profetische toespraken, maar wordt door een enkel thema beheerscht. Het boeiende en aantrekkelijke ervan is vooral, dat een gedeelte van Habakuks eigen zielsgeschiedenis erin verwerkt is. Gelijk bij vele Psalmdichters komt de goddelijke openbaring tot ons door den zielestrijd van den profeet heen. Die openbaring vindt ontegenzeggelijk haar kern in het reeds genoemde 4e vers van hfdst. 2. In dit woord vooral ligt de blijvende beteekenis van het boek, ook voor ons die in de Nieuwtestamentische bedeeing leven.

Habakuk heeft niet alleen voor het geslacht van zijn tijd gesproken. Het is opmerkelijk, dat zijn boek zulk een algemeen karakter draagt. Terecht is erop gewezen, dat nergens behalve h. 1 : 6 (de Chaldeeën) een naam wordt genoemd. „Noch van Jeruzalem, Juda, de tempel, noch van een koning, noch van een bepaald feit, ramp, veldslag, beleg, ballingschap wordt melding gemaakt”¹⁾. Zeer zeker ontbreekt de historische achtergrond niet en heeft de profeet m.n. in den Chaldeeischen overweldiger de verpersoonlijking gezien van de macht der goddeloosheid, die God niet vreest en geen mensch ontziet. En evenzeer heeft hij ook in hfdst. 2 en 3 den ondergang van de Chaldeeische of Babylonische wereldmacht aangekondigd. Maar de schildering zoowel van de bedreven gruwelen als van het goddelijk strafgericht is in zulke bewoordingen vervat, dat zij ook van toepassing kan zijn op andere Gode-vijandige machten en op goddelooze personen. De tegenstelling waardoor het boek beheerscht wordt, is dan ook niet die tusschen den Chaldeeër en Juda, maar meer algemeen: de tegenstelling tusschen den goddelooze en den

¹⁾ Dr. D. J. van Katwijk, De prophetie van Habakuk, blz. 47.

rechtvaardige. Het in h. 1 gestelde probleem, hoe de overheersching van den rechtvaardige door den goddelooze bestaanaar is met Gods heiligheid, vindt blijkens h. 2 : 3 zijn definitieve oplossing eerst aan het eind der eeuwen. Dan zal volkomen alle macht, die zich tegen God verheft en op aarde geweld oefent, verpletterd worden, maar tevens zal dan ook de verlossing van Gods volk, dat in Zijn oogen rechtvaardig is, volkomen zijn, h. 3 : 13, 19.

Zonder twijfel mag gezegd worden, dat Habakuks profetie tegen den Chaldecër aanvankelijk vervuld is in de verovering van Babel door den Perzischen koning Cyrus (= Kores), die in 539 v. Chr. een einde maakte aan de heerschappij van het trotsche wereldrijk, en die aan Juda's overblijfsel vrijheid gaf om terug te keeren naar Jeruzalem. Maar zij gaat nog voortdurend in vervulling. „Zij is van toepassing op elk Babylon, ook op dat hetwelk volgens den laatsten der Zieners, tegenover de Christenheid zou optreden. Babylon zal vallen, dat woord klinkt donderend en troostend door alle eeuwen heen; tot de ure komt, waarop tot de profetie gezegd wordt: het is genoeg, Babylon is gevallen”¹⁾.

DEEL I.

HET GEWELD DES GODDELOOZEN EN DE HEILIGHEID GODS.

1 : 1 Hetgeen hier volgt is de godsspraak, welke door den HEERE aan mij, den profeet Habakuk, is bekendgemaakt en door mijzelf beschreven.

A. *De Chaldeeën komen.*

2 HEERE, God van Israel — zoo klaagde ik — hoe langen tijd heb ik al tot U geroepen, zonder antwoord te ontvangen? Hoe menigmaal heb ik het voor Uw ooren uitgeschreeuwd: „Geweld! er geschiedt geweld! er gebeurt onrecht!” maar Gij hoort niet. Gij houdt u als doof. Tot op

¹⁾ J. van Andel, De kleine profeten, blz. 220.

dezen dag laat Gij Uw dienstknecht tevergeefs roepen, want nog steeds daagt er geen uitkomst en Gij, die helpen kunt, helpt niet. O, HEERE, wat is dat moeilijk voor mij! Uw 3 weg is zoo duister. Waarom laat Gij, die alle dingen bestuurt, mij voortdurend allerlei ongerechtigheid zien, zonder dat het kwaad gestraft wordt? Wat is Uw bedoeling daarmee? Wat hebt Gij met mij voor, dat Ge mij tot getuige maakt van zooveel boosheid? Ik begrijp dat niet. En nog minder versta ik, hoe Gij dat zelf verdragen kunt. Gij ziet toch ook die ellende en die onderdrukking van onschuldigen. Maar waarom grijpt Gij dan niet in? Hoe is 't mogelijk dat Gij hierbij werkeloos toeziet?

Ik overdrijf niet als ik zeg, dat er openlijk voor mijn oogen verwoesting in het volk wordt aangericht en gewelddadigheid en knevelarij bedreven. Het is àl twist en gekijf wat men hoort; elk strijdt voor zijn eigen belang en de tweedracht verscheurt het volksleven.

4 Zoo heerscht het geweld en het ontzettende gevolg hiervan is, dat de Wet, Uw heilige wet, die Gij ons door Mozes gegeven hebt, feitelijk van kracht beroofd is. Zij is geworden als een vuur, van hetwelk geen warmte meer uitgaat, als een lichaam dat verlamd is. Voor den vorm wordt zij nog wel erkend, maar metterdaad is zij ter zijde gesteld. Zij wordt niet gehandhaafd en geëerbiedigd. Zij is een doode letter geworden. Door den rechter wordt geen recht gedaan. Bij geen enkel proces ziet men het recht zegerierend te voorschijn komen.

Integendeel, zij die U liefhebben, Uw geboden onderhouden en voor recht en gerechtigheid opkomen, worden aan alle zijden benauwd door degenen, die van U en van Uw wet niet willen weten. Ze zijn machteloos, ze kunnen geen invloed oefenen, en niet aan het woord komen. *Indien* er al eens een rechterlijke uitspraak geschiedt, dan is het met verdraaiing van de wettelijke bepalingen. Het is één en al corruptie, schandelijke rechtsverkrachting. En dat Gij daarbij lijdelijk toeziet, o HEERE, dat is méér dan ik verdragen kan. HEERE, trekt Gij U dat niet aan, dat de goddelooze den rechtvaardige overweldigt? Waarom.....

5 Ziet — zoo onderbrak de HEERE zelf mijn klachten — ziet om u heen onder de volkeren en let goed op, gij in-

woners van Juda, en ontzet u, ontzet u, staat verbijsterd en ontsteld! Want het werk dat Ik thans ga uitvoeren, dat ik weldra, nog tijdens uw leven zal tot stand brengen, is zóó buitengewoon, zóó ongehoord, dat gij het eenvoudig niet zoudt willen gelooven, als het u zonder meer verteld werd. Daarom zeg Ik: ziet nauwlettend toe, dan zullen uw oogen aanschouwen, wat uw ooren onaannemelijk voorkomt.

- 6 Wat Ik dan doen zal? Ziet, Ik ga het volk der Chal-deeën in het ver gelegen Mesopotamië groot maken en Ik geef aan dat volk, dat nog slechts korten tijd van zich heeft doen spreken, macht om veroverend op te treden tegen de andere volkeren, Juda inbegrepen. Op Mijn wenk verheft het zich; grimmig van aard, onstuimig in zijn vaart trekt het van land tot land over de breedten der aarde om de woonsteden, die aan andere natiën toebehooren, in bezit te nemen. Schrikwekkend is dat volk, geducht en vreese-lijk. Niets of niemand ontziet het in zijn grenzenlooze machtsbegeerte. Het rekent alleen met zichzelf, met zijn eigen wil, eigen belang, eigen macht. Het bepaalt zelf wat recht is, kent geen wetgever boven zich en matigt zich de bevoegdheid aan om zich aan de spits der natiën te stellen. Zijn zelfverheffing gaat de perken te buiten, het huldigt slechts zijn eigen hoogheid en het recht van den sterkste.
- 8 En het heeft aan strijdkrachten geen gebrek. Immers het beschikt over paarden, vlugger dan panters en feller dan wolven, die des avonds op roof uitgaan. Zijn rossen komen aanrennen in galop, zijn ruiters komen uit de verte aangevlogen evenals een arend, die toeschiet om zijn prooi te verslinden.
- 9 Heel dat volk kent slechts één doel: geweld bedrijven, verpletteren, veroveren. De roofzucht is op aller aangezicht te lezen, hun felle begeerte naar buit is als een verzengende Oostenwind, als de woestijnwind met zijn verterenden gloed¹⁾. Bij massa's verzamelt de veroveraar gevangenen,
- 10 als het zand aan den oever der zee. Met koningen drijft hij den spot, over vorsten maakt hij zich vroolijk, hun krijgs-

¹⁾ In het midden van vs. 9 is de zin der woorden niet met zekerheid vast te stellen. De Statenvert. heeft om een draaglijken zin te verkrijgen enkele woorden ingelascht. Wij vertalen: de roofzucht op hun aangezicht is een verzengende Oostenwind.

toerusting en boezemen hem geen vrees in, doch vermaken hem slechts: hij lacht om elk hunner vestingen, ook de sterkste kan hem niet stuiten in zijn loop, hij werpt een belegeringswal tegen haar op en weldra heeft hij haar ingenomen. Dan snelt hij weder verder, als een stormwind stuift hij over het aardrijk, schier zonder den bodem te raken zet hij zijn veroveringstocht voort.

Maar hij beelde zich niet in, aldus vrij uit te gaan. Integendeel: schuldig is hij in Mijn oog. Want hij houdt zijn kracht voor zijn god. Op die kracht verheft hij zich, van haar heeft hij zijn verwachting, haar verafgootd hij en Mij onthoudt hij Mijn eer. Verfoeilijke hoogmoed is zijn misdaad. En hoogmoed komt vóór den val.

B. *Habakuk klaagt over de raadselachtigheid van Gods bestel.*

12 Ach, HEERE, welk een vreeselijke dingen hebt Gij mij doen hooren! Is dit waarlijk Uw antwoord op mijn bang ge-roep over de geweld-heerschappij, die ik in mijn eigen omgeving aanschouwen moet? Dan ware 't mij beter geweest onverhoord te blijven. O, hoe kunt Gij zoo iets vreeselijks over Uw volk beschikken? Zijt Gij dan niet van ouds af Dezelfde? Is Uw naam niet Jehova, de Onveranderlijke? Hebt Gij U niet van oude dagen af aan ons bekend gemaakt als de trouwe God des verbonds? Ik mag U immers *mijn* God, *mijn* Heilige noemen en daarbij spreken uit naam van allen, die U in waarheid liefhebben?

Ja, Gij zijt onze God, de Heilige Israels, Die dit volk verkoren hebt om hier Uw Naam te doen wonen. Maar dan zullen wij ook niet omkomen. Dan is het onmogelijk, ondenkbaar, dat wij als andere volken zouden vergaan. Gij, God des levens, kunt Uw volk niet laten sterven. Ik kan niet gelooven, dat Gij ons aan den overweldiger zult overgeven.

Wel versta ik, HEERE, dat het Uw bedoeling is hem te gebruiken als een roede. Dat Gij hem hebt bestemd en verwekt om ons te tuchtigen en te straffen vanwege onze zonden. Maar niet om ons te vernietigen. Dat kan Uw bedoeling niet zijn, want Gij zijt onze Rotssteen, op Wien wij ons vast kunnen verlaten. Gij zijt onwrikbaar in Uw trouw, Gij zult Uw beloften niet verbreken of vergeten.

- 13 Ook is Uw oogmerk altijd heilig. Maar juist daarom is Uw handelwijze mij zoo onbegrijpelijk, zoo raadselachtig. Gij zijt toch te rein van oogen om het kwaad, dat er bedreven wordt onder de zon, lijdelijk aan te zien. Gij, die de Volmaakte zijt, kunt geen ledig toeschouwer blijven bij zooveel ongerechtigheid. En ook Uw gerechtigheid en goedheid gedooft niet, dat Gij onrecht en onderdrukking vrij laat begaan, dat Gij onbewogen blijft bij de ellende van Uw schepselen en inzonderheid van Uw eigen volk. Maar waarom laat Gij dan de Chaldeeërs maar geworden? Waarom aanschouwt Gij gelaten de boosheid van hen, die trouweloos verdragen schenden? Waarom verleent Gij hun de macht om naar welgevallen te handelen. O Heere, hoe kunt Gij zwijgen, terwijl die godvergeten veroveraar zijn heerschzucht botviert en zich in machtswellust te buiten gaat? Hoe kunt Gij U stil houden, terwijl de goddelooze dengene verslindt die minder schuldig staat dan hijzelf? O God, waarom trekt Gij Uw hand niet uit Uw boezem? Waarom gebeurt er niets? Waarom is Uw weg zoo ondoorgrondelijk, Uw beleid schijnbaar zoo vol tegenstrijdigheid? Ik kan het niet vatten, ik kan het niet rijmen, dat Gij, de Vlekkelooze, U niet krachtig openbaart, als een verwaten tyran zulk een terreur oefent in de menschenwereld.
- 14 Immers op deze wijze maakt Gij de menschen, die naar Uw beeld, o God, geschapen zijn, gelijk aan de visschen der zee of de kruipende dieren der aarde, die geen koning en beschermer hebben. Elk kan ze naar willekeur vangen en dooden. Evenzoo behandelt de Chaldeeër zijn medemenschen, wanneer Gij hem geen paal en perk stelt. Zoöals een visscher met zijn vangst, doet hij met de volken. Hij zit aan den oever en trekt ze alle op met zijn vischhaak, of hij sleept ze in zijn net en verzamelt ze in zijn zegen. En hij schaamt zich niet over dit onmenschelijk doen, neen, hij juicht erover en is blijde, in gruwelijk leedvermaak schatert hij het uit, omdat hij ze alle zoo handig in zijn macht gegrepen heeft.
- 16 Erger nog: omdat zijn netten en fuiken hem zoo goeden dienst bewezen hebben, brengt hij daaraan als aan zijn afgoden offers en ontsteekt daarvoor reukwerk. In plaats van U, o God, de eer te geven, vereert hij zijn wapenen, zijn

geweld en list, want door middel van deze is zijn deel zoo vet, zijn tafel zoo rijk beladen, heeft hij zulk een overvloedigen buit op de andere volkeren veroverd.

17 Maar, HEERE moet dat nu altijd zoo voortgaan? Zal hij telkens weer het volle net mogen ledigen om het opnieuw uit te werpen? Zal hij dan, omdat hij nu eenmaal de macht heeft, onbelemmerd mogen doorgaan met landen te veroveren en volken uit te moorden? Kunt Gij zulk meedoogenloos optreden nog langer toelaten? O, mijn God, antwoord mij!

2 : 1 Komaan, laat ik mijn gewone plaats op mijn wachttorenn innemen en als een wachter op den muur gaan staan. Op die verheven plaats wil ik uitzien in gespannen aandacht, naar een openbaring des Heeren, wil ik mijn geest op Hem richten om op te vangen wat Hij innerlijk in mij spreken zal en wat Hij mij ten bescheid zal geven op mijn verwijtende woorden. Want het staat voor mij vast, dat Hij mijn klacht niet onbeantwoord zal laten¹⁾.

DEEL II.

's HEEREN ANTWOORD: WEE DEN GODDELOOZE!

2 : 2 De HEERE heeft mij niet tevergeefs laten wachten. Hij heeft mij een duidelijk, afdoend antwoord gegeven en daaraan een bepaald bevel laten voorafgaan. Hij sprak namelijk: Hetgeen Ik u doe schouwen, moogt ge niet voor uzelf houden, maar schrijf dat op en stel het duidelijk op schrift, met goed leesbare letters, en dat wel op tafelen, die aan den openbaren weg geplaatst zijn; want het is Mijn bedoeling dat elk voorbijganger het gemakkelijk zal kunnen lezen en

¹⁾ Onze paraphrase moest hier belangrijk afwijken van de Statenvertaling, die vs. 1 leest als een feit uit het verleden. De Hebr. werkwoordsvormen stellen echter buiten twijfel, dat we te doen hebben met een voornemen van den profeet, dus met iets toekomstigs. Daarom hoort dit vers ook bij het voorafgaande. Aan het slot is een andere lezing gevolgd, zie Ridderbos, blz. 160.

het, zonder stil te staan, in zich zal kunnen opnemen.

- 3 Deze openbaring toch heeft betrekking op een bepaalden tijd; zij wordt eerst verwezenlijkt, als de gestelde termijn verstreken is. Maar zij is reeds komende. Rusteloos spoedt zij zich voort naar het einde, het groote Einde aller dingen, dat de ontknooping brengt van alwat nu nog zoo ingewikkeld is, de oplossing van alwat nu nog duister schijnt. Zonder falen, zonder missen zal zij dat einde bereiken, ge zult daarin niet teleurgesteld worden. De profetie is waarachtig, zij zal door de vervulling bevestigd worden, en mocht deze u te lang uitblijven, laat u daardoor niet ontmoedigen! Beid uw tijd! Wil toch geduldig en vertrouwend wachten. Want komen zàl de vervulling gewis en zeker. Zij
- 4 staat onwankelbaar vast. Zij blijft niet achterwege: Schrijf dan de volgende spreuk:

Zie, zijn ziel is opgeblazen, zij is niet recht in zijn binnenste; maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

Immers, het is voor allen zichtbaar, hoe opgeblazen de Chaldecër is. Ook Ik heb zijn gangen gadeslagen en gezien, hoe hij bij zijn veroveringen tewerk gaat. Meer nog: Ik heb gezien in zijn binnenste. Zijn ziel verheft zich, zij roemt in eigen kracht en deze hoogmoed is mij een gruwel. Daardoor maakt hij zich schuldig. Hij is één en al ongerechtigheid, hij kan Mij niet behagen. Bij Mij als Rechter staat hij alreeds geoordeeld. Hij zal gewis zijn straf niet ontgaan. Zijn opgeblazenheid is de voorbode van zijn gewissen ondergang.

Maar hij die tot Mij in de rechte verhouding staat en die Mijn wet bewaart, zal niet omkomen. Die aan Mij vasthoudt, in Mijn wegen wandelt en het recht liefheeft, zal niet sterven, doch behouden worden. Want hij is rechtvaardig in Mijn oog en hij vertrouwt op Mij. Door dat vertrouwen geniet hij nu reeds de zekerheid van zijn behoud. Doordat hij in Mij gelooft en in Mij zijn toevlucht zoekt, bezit hij reeds het ware leven. En in den dag des gerichtszal hij niet schuldig verklaard worden, maar de kroon des levens verwerven. Al schijnt het lot van den rechtvaardige op aarde weinig benijdenswaard, inderdaad heeft hij het beste deel gekozen.

- 5 Thans is dit weliswaar nog niet te zien. Want voorzeker,

de trouweloze trotschaard is een pocher, een overmoedig man, die hoog opgeeft van zijn daden, maar hij heeft geen duurzaam bestaan, geen blijvende woning, geen hecht fundament. Zeker, zijn begeerigheid kent geen grenzen; hij heeft zijn muil opgesperd als het graf om op te slokken, nimmer is hij tevreden met zijn macht; hij is even gulzig en onverzadigbaar als de dood zelf, zoodat hij alle volkeren aan zich onderwerpt, alle natiën onder zijn scepter brengt.

6 Maar is het dan niet te verwachten, dat juist al deze onderdrukten hem zijn ondergang zullen aanzeggen? Is het te verwonderen, dat zij op bedekte wijze gewagen van zijn naderenden val? Ja, in den geest verneem ik de stem der volkeren, die in plechtige, dichterlijke taal een spreuk uitroepen over den onderdrukker, en die in woorden, duister als raadselen, maar tevens van diepen inhoud een spotlied over hem aanheffen ¹⁾. Hoort hen spreken:

Wee den hebzuchtige, die zich verrijkt met hetgeen anderen toebehoort — o! hoe lang zal dit nog voortgaan? — die als een woekeraar de pandgoederen opstapelt, maar daardoor tevens een zware schuldenlast op zich laadt.

7 Meent gij, roover, dat gij ongestraft zult blijven? Dan vergist gij u. Onverwachts, eer gij erop bedacht zijt, zullen uw pijnigers zich verheffen, als roofdieren zullen zij u bijten. Als uit den slaap ontwaakt, zullen zij onverhoeds u aanvallen en u van schrik doen beven. Wees er zeker van, dat gij hun tot een buit zult worden en zij u naakt zullen

¹⁾ In deze woorden wordt het thans volgende gedeelte, n.l. h. 2 : 6b—20 aangekondigd en gekarakteriseerd als een dichterlijke spreuk en raadselgedicht. Deze verzen bevatten n.l. een door den profeet den volkeren in den mond gelegd gedicht, bestaande uit 5 strophen, die elk het wee! over den Chaldeeër uitroepen en hem bespotten vanwege zijn toekomstige machteloosheid. Dit geschiedt echter ten deele in eenigszins duistere taal, met gebruikmaking van beelden (b.v. in vss. 6b, 9, 11, 15) en woordspelingen, die trouwens in onze taal niet weer te geven zijn, b.v. in vs. 6b is de klank van het door pandgoederen vertaalde woord gelijk aan die van twee woorden, die beteekenen: wolk van slijk; in vs. 16 staat aan het eind een woord dat schande beteekent, maar (alweder naar den klánk), ook schandelijk uitbraaksel kan aanduiden (zie de Statenvert.). Bovendien is de naam van den Chaldeeër nergens genoemd, de woorden kunnen dus ook ruimer toepassing vinden. Zodoende heeft dit gedeelte — evenals een raadsel — wel bijzondere verklaring noodig, die veel nadenken vereischt. Uiteraard kan dit raadselachtige en duistere in de paraphrase niet zoo goed uitkomen als in de letterlijke vertaling.

- 8 uitschudden. Zou er geen vergelding zijn op aarde? Omdat gij vele volken van hun vrijheid en van al hun bezittingen beroofd hebt, daarom zal alwat van die volken overgebleven is, op zijn beurt u berooven. Zoo zult gij loon naar werken ontvangen. Het kwaad, door u bedreven, zal u wedervergouden worden. Het oordeel zal u overkomen vanwege het menschenbloed, dat gij hebt vergoten, en vanwege al het wreed geweld, dat gij over de gansche aarde hebt geëfend aan landen en steden en aan allen, die ze bewoonden.
- 9 Wee hem, die op onrechtvaardige wijze winst maakt en ten koste van den naaste het bezit van zijn huis vermeerderd om zich te beveiligen tegen den kwaden dag! Gelijk een roofvogel zijn nest in de hoogte bouwt, zoo maakt hij zijn hoog ommuurde burcht onneembaar sterk, meenende op die wijze het onheil te kunnen tarten en buiten bereik te
- 10 zijn van den greep van het verderf. Maar gij, die zoo denkt, gij hebt uzelf misleid. Gij bereikt het tegenovergestelde van hetgeen gij bedoeld hebt. Door uw plannen om vele volkeren uit te roeien hebt gij metterdaad geen heerlijkheid en grootheid, maar schande beraamd voor uw eigen huis. Daardoor hebt ge u zwaar bezondigd, uw leven verbeurd, en zoo staat ge als een schuldige voor uw Rechter. De straf op
- 11 zulk een misdaad kán niet uitblijven. Zelfs het levenlooze materiaal, dat gij geroofd hebt voor uw bouwwerken, getuigt tegen u. De steen uit den muur schreeuwt uw ongerechtigheid uit en de balk uit het houtwerk beantwoordt zijn roep. Hun tweegesprek spelt u een gerechte wraak.
- 12 Immers wee hem, die steden bouwt met het bloed der overwonnen natiën; die hen met wreedheid dwingt tot slavenarbeid, die zijn vestingen bevestigt alweder door onrecht en onderdrukking dergenen, die hij aan zich geknecht heeft!
- 13 Ziet! laat elk die oogen heeft om te zien letten op wat God de Heere werkt! Hij wiens naam is HEERE der heirscharen, Die niet alleen de hemelsche slagorden regeert, maar ook over alle aardsche machten naar welgevallen beschikt, Hij bestuurt ook het doen der volken tot Zijn oogmerk. Ziet hen arbeiden, zwoegen en slaven om te bouwen paleizen, steden, vestingwerken: het is alles bestemd om verteerd te worden door het vuur. Ziet hen wer-

ken en wroeten, tot ze doodelijk afgemat zijn, om macht en rijkdom te vergaderen en koninkrijken te vergrooten, het is alles ijdel, alles bestemd om weder te vergaan. Maar is het dan niet duidelijk, dat hierin de hand des HEEREN werkt? Is het niet klaar als de dag, dat de Heere, de Almachtige, de volken aan Zich dienstbaar maakt en hen doet bereiken het tegenovergestelde van wat zij bedoeld hadden? Toont de Heere daarin niet de innerlijke nietigheid van alle mensenwerk?

- 14 Dit wil niet zeggen, dat de Heere geen ander doel kent dan verdelging van al het bestaande. Integendeel, dat Hij den arbeid der volken bestemt tot voedsel voor het vuur en hun trotsche scheppingen doet ineenzinken, geschiedt met een heilig en heerlijk oogmerk.

Het is reeds door een van zijn profeten ¹⁾ voorzien: de aarde zal vervuld worden, niet van de onrechtmatige heerschappij des menschen, maar van de kennis van de heerlijkheid des HEEREN. Aan het einde van deze bedeeing zal niet de roem van het schepsel, maar de glorie van den HEERE, Israels God en Koning, al de volkeren verlichten met haar glans. Gelijk de wateren den bodem der zee bedekken, zoodat de zee in al haar diepte en breedte daarvan vervuld is, zoo zal de heerlijkheid des HEEREN de gansche aarde overmeesteren, zal Zijn grootheid zich aan allen openbaren en zal er geen enkel plekske onttrokken wezen aan Zijn volmaakte heerschappij.

- 15 Wee hem, die bij den maaltijd zijn gast te drinken geeft op de manier zooals gij dat doet! Want gij schenkt geen zuiveren wijn, maar gij mengt ook uw bedwelmend gif daarin, en zoo maakt ge hem dronken en weerloos, met het doel om u in zijn schande te verlustigen, als hij naakt terneder ligt. Zoo hebt gij koningen en volken met uw lokmiddelen bedwemd en machteloos gemaakt om hen daarna in hun ontblooting en berooving te bespotten en hun 16 onteering met welgevallen te beschouwen. In zulk een handelwijze hebt gij uw eer gesteld. Ge hebt daardoor uw roem willen vergrooten. Maar ook in dezen bereikt gij het tegendeel van hetgeen gij gezocht hebt. Wees er zeker van,

¹⁾ Jesaja, n.l. in h. 11 : 9.

dat gij, die anderen zoo diep vernederd hebt, daarin uzelf als 't ware met schande hebt verzadigd. Want nu komt de beurt aan u. Gelijk gij gedaan hebt, zal u gedaan worden. „Drink ook gij, zoo luidt uw oordeel, en ontbloot u, toon uw onbesneden staat en onderga alzoo de uiterste vernedering.”

In de rechterhand des HEEREN toch is een drinkbeker, welken Hij toereikt aan de volken, die zich tegen Hem bezondigd hebben; welnu, ook tot u zal die rondgaande beker zich wenden, ook gij hebt tegen Hem overtreden en zult moeten drinken van den wijn Zijns toorns ¹⁾). De uitwerking daarvan zal ontzettend wezen. Gelijk een beschonkene zijn kleeding met zijn eigen uitbraaksel bezoedelt, zoo zal uw heerlijkheid onder overvloedige schande als bedolven worden.

17 Herinnert ge u, hoe gewelddadig gij de cederpracht van den Libanon hebt verwoest, de ongerepte wouden hebt omgehouden? ²⁾ Met gelijk geweld zult gij worden te gronde gericht, als het op uw hoofd wederkeert: ook gij zult vallen als een cederboom op Libanon. En weet ge nog, hoe ge met woest geweld de wilde beesten hebt gejaagd, gedood en uitgeroeid? Ook deze wreedheid zal zich tegen u keeren als een schrikaan jagende macht: gelijk een wild dier zult gij uitgeroeid worden. Nogmaals: gij ontvangt loon naar werken; dit oordeel zal u overkomen vanwege het menschenbloed, dat gij vergoten hebt, en vanwege al het wreed geweld, dat gij over de gansche aarde hebt geoefend aan landen en steden en aan allen, die ze bewoonden ³⁾).

18 Tegen dit oordeel zullen uw goden u niet kunnen beschutten. Trouwens, wie zou dit in ernst kunnen hopen? Is het niet klaar als de dag, dat een gesneden beeld geen baat kan brengen? 't Is onbegrijpelijk, dat de maker ervan zich nog de moeite geeft om zulk een beeld te houwen. Wat kan hij daarvan voor hulp verwachten? En evenzoo: wat voor baat brengt een gegoten beeld? Men vraagt het

¹⁾ Verg. Psalm 75 : 9.

²⁾ Verg. Jesaja 14 : 8.

³⁾ Het slot van vs. 17 is gelijkkluidend aan dat van vs. 8, om welke reden de paraphrase ook gelijk gehouden en met „nogmaals” ingeleid is. — Verg. bij dit vers de noot op Nahum 2 : 12.

wel om raad, maar ontvangt onbetrouwbare uitspraken, die de priester voor orakels uitgeeft. Feitelijk is het een valsche leeraar, die op een dwaalspoor leidt. Maar hoe dwaas dan om bij zulk een beeld wijsheid te zoeken!

Hoe is het toch mogelijk, dat de vakman zijn vrouwen zet op hetgeen hij eerst zelf geformeerd heeft? Het zijn immers maar stomme afgoden, die hij maakt! En op die wijze vindt hij niet alleen geen hulp, maar hij verzwaaert alzoo ook zijn schuld.

19 Daarom: wee hem, die tot een blok hout zegt: „ontwaak!” of tot een stomme steenklomp: „word wakker!”¹⁾ Zou die een openbaring kunnen geven? Zou die eenige raad of licht kunnen verschaffen? Dwaas, wie het gelooft! Zie toch, uw afgod moge in goud zijn gevat en met zilver overtrokken, het is alles slechts uitwendige glans en schittering: de géést ontbreekt eraan! er zit geen sprankje leven in!

20 De HEERE alleen is de waarachtige, de levende God. Hij, de Heilige, oneindig ver boven het nietig schepsel verheven, woont in Zijn smetteloos hemelsch heiligdom, vanwaar Hij allen en alles gadeslaat. Zwijg dan voor Hem, gij gansche aarde! Weest stil, gij allen, die de aarde bewoont! Buigt u ootmoedig neder en verwacht met diep ontzag Hem, Die als Rechter zich gaat openbaren.

¹⁾ Vergelijk den spot van Elia, 1 Kon. 18 : 27. Dezelfde uitdrukkingen werden ook in het gebed tot God gebruikt, b.v. Ps. 35 : 23, 44 : 24.

DEEL III.

DE VERSCHIJNING DES HEEREN GELOOVIG VERBEID.

3 : 3 Een gebed van den profeet Habakuk, dat bestemd is voor den tempeldienst en gezongen moet worden op de wijze der sjigjonoot.

2 O, HEERE, hoe groot zijt Gij, hoe vol van majesteit!

Als Uw profeet heb ik in den geest het gerucht van Uw nadering vernomen, het gedruisch van Uw komst ten gerichte heeft mijn oor getroffen en heeft mij met vrees en beven vervuld. O, HEERE, ik moet het bekennen, dat een gevoel van ontzetting en van diep ontzag mij heeft aangegrepen bij het schouwen van het machtige werk, dat Gij gaat doen, de gerichtsdaden, waarin Gij Uw grootheid gaat openbaren. Maar, HEERE, ik betrouw op U en ik weet dat Gij steeds Uw eigen verheerlijking bedoelt. Daarom bid ik U: voer Uwen raad uit, verwezenlijk Uw voornemen, roep Uw werk in het leven en breng het tot aanzijn in den loop der jaren. Onophoudelijk spoeden de jaren zich voort. Maar laat te midden van dien stroom des tijds blijken, dat Uw werk duurzaam bestaan heeft. Laat toch in de wenteling der tijden Uw werk, dat Gij aangekondigd hebt, ook als zoodanig gezien en door de menschen gekend worden.

Doch wanneer Uw toorn zich openbaart, gedenk dan tevens aan Uw beloften van ontferming. Uitblijven kunnen Uw oordeelen niet, ze zijn ten volle verdiend. Maar laat toch de uitbarstingen Uwer gramschap getemperd worden door de blijken van Uw goddelijk mededoogen. Vergeet niet de trouw en de weldadigheid, die Gij aan Uw volk gezworen hebt! Laat het niet geheel omkomen, maar wil het om Uws Naams wil sparen!

3 God, de Allerhoogste, verschijnt!¹⁾ Als in de dagen

¹⁾ De Statenvert. heeft in geheel het gedeelte van vs. 3 tot vs. 15 de werkwoordsvormen in den verleden tijd gesteld, hoewel het Hebr. de Godsverschijning voorstelt als toekomstig. Blijkens de kanteekeningen zag men in deze verzen een beschrijving van Gods openbaring aan Israel op den Sinaï en ook hetgeen Hij gedaan heeft bij den uittocht uit Egypte en de verovering van Kanaän. Toch is dat niet de bedoeling. De profeet geeft niet een stuk historie, maar profeteert in poëtischen vorm van de verschijning des Heeren tot wraak over Zijn vijanden en tot verlossing Zijns volks (zie b.v. vss. 13—14). Evenwel beschrijft hij het komen Gods in bewoordingen, die ontleend zijn aan Zijn openbaring bij uittocht en wetgeving, vss. 9 en 10 doen zelfs denken aan den zondvloed. Teman is evenals Seir een aanduiding van het land der Edomieten, Paran ligt tusschen Edom en den Sinaï in. De profeet wil daarmede zeggen, dat het dezelfde God is, Die zich in vroeger tijden zoo indrukwekkend aan Israel openbaarde en Die het weldra bij vernieuwing zal doen. Het verlossingswerk, voorheen begonnen, zal worden voortgezet en tot voltooiing gebracht. Ook andere beschrijvingen van Gods komen bevatten heenwijzingen naar den exodus enz., m.n. in Deut. 33 : 4 en Richt. 5 : 4—5, waarbij vs. 3 nauw aansluit.

vanouds komt Hij uit de richting van Teman! Hij, de Heilige, de God der heerlijkheid, nadert van het gebergte Paran!

Tusschenspel ¹⁾).

De schittering die uitstraalt van Zijn majestueuze verschijning, bedekt den ganschen hemel en vervult de aarde met Zijn luister.

4 Een helle lichtglans vertoont zich, als de glans der zon. Schitterende lichtstralen gaan aan alle zijden van Hem uit.

Die stralen openbaren Zijn heerlijkheid, maar tevens verhullen ze Zijn wezen. Zijn eeuwige, goddelijke kracht is daarin verborgen. Hij zelf wordt niet gezien. Hij bedekt 5 zich met het licht als met een kleed ²⁾). Maar wie Hem in den weg treedt, zal Zijn geduchte kracht ondervinden. Want Hij komt als wreker. De dienaren, die Hem vergezellen, zijn de instrumenten van Zijn gerechte wraak: de pest gaat Hem vóór en de heete koortsgloed volgt Hem op den voet.

6 Nu betreedt Hij de aarde: hoog opgericht staat Hij daar en doet haar schudden ³⁾).

Hij ziet rond en voor Zijn ontzaglijk oog springen de volken op van louter ontzetting.

Bij Zijn aanraking splijten de overoude bergen, liggen ze verpletterd, zinken de eeuwige heuvelen ineen. De hoogten, die vanaf den grijzen voortijd Hem waren tot paden Zijner voeten ⁴⁾), zijn vergaan: de ruggegraat der aarde is verbroken.

7 Welk een tooneel vertoont zich aan mijn blik! Ik zie de nomadenstammen in heftige beroering voor de verschijning des Allerhoogsten. De tenten der Kusjanieten zijn als neergebogen onder smartelijken druk; in geheel het land van Midian ⁵⁾) sidderen zelfs de tentgordijnen van schrik.

¹⁾ Vertaling van het woord Sela, dat behalve in dit hfdst. (vss. 9 en 13) alleen in de Psalmen gevonden wordt. De beteekenis staat niet vast, maar het is toch wel hoogst waarschijnlijk een aanwijzing van muzikalen aard.

²⁾ Ps. 104 : 2, vgl. 1 Tim. 6 : 16.

³⁾ Hier is de lezing van de Grieksche vertaling gevolgd.

⁴⁾ Verg. Amos 4 : 13

⁵⁾ De profeet denkt zich de verschijning des Heeren op het Sinaïetisch schier-eiland, waar o.m. de stammen van Midian en Kusjan wonen.

- 8 O, HEERE, hoe ontzaglijk is de uitwerking van Uw komst op de wateren der zee! Is Uw toorn ontstoken tegen de stroomen, grimbrand tegen de watervloeden? Keert het geweld Uwer grimmigheid zich tegen de zee, dat Gij haar nadert als een krijgsman? Want met Uw strijdrossen rijdt Gij daarheen en Uw strijdwagens voeren U tot overwinning.
- 9 Dreigend vertoont zich Uw geheel ontbloote boog, ontdaan van zijn foudraal: bij zeventallen zwermen de pijlen van Uw machtswoord¹).

Tusschenspel.

- Uw nadering brengt de gansche natuur in verwarring en keert haar orde om! De aarde splijt Gij vaneen tot rivieren, de vaste bodem opent zich en wordt tot een stroom.
- 10 De berggevaarten, anders toonbeelden van onbewegelijkheid, zien U nauwelijks komen, of zij sidderen voor Uw oog. De wolken gieten haar watervoorraad uit, een zware plasregen daalt van boven neer om alles te overstroomen, van beneden doet zich hooren het brullend geluid van den kokenden oceaan, de wereldzee heft haar golven omhoog gelijk handen, die om genade smeeken. Zon en maan staken haar ommegang, zij wagen zich niet uit haar woningen. Maar Gij kunt haren dienst ontberen. Uw bliksemen verlichten de wereld: Gij stelt Uw snel flitsende pijlen tot een licht, het flikkeren van Uw speren tot een hellen glans²).
- 12 In blakende gramschap schrijdt Gij vol majesteit over de aarde; zij die haar bewonen ondervinden op vreeselijke wijze Uw geduchte wraak: zij worden onder Uwe voeten verbrijzeld. Gelijk de dorschlede het koren vermaalt, zoo vertreedt Gij de heidenen in Uwen toorn.
- 13 Maar Uw volk heeft van Uw komst geen onheil te vreezen. Gij zijt uitgetogen ten strijde om Uw eigen volk, dat Gij hebt uitverkoren, Uw verbondsvolk te verlossen, om Uw Gezalfde, den Koning uit Davids huis³), Die aan Uw dienst geheiligd is, te redden van den ondergang.

1) De beteekenis der laatste woorden is zeer onzeker. Zie hierover van Katwijk, blz. 160.

2) Dezelfde gedachte als in Ps. 77 : 19, 97 : 4.

3) Hier is niet aan een bepaalden koning gedacht, maar de profeet bedoelt, dat volk en koning onafscheidelijk één zijn. Indirect ziet dit woord wel op den Messias, want Hij is het om Wiens wil Israel behouden wordt.

Dat is het heilig oogmerk van Uw grimmigen aanval op den goddelooze, die zijn kracht houdt voor zijn god en die geen ontzag kent voor Uw majesteit. Hij, de trotsche Chaldeeër, zal aan Uw wraak niet ontkomen. Hoog verheft zich het gebouw van zijn macht en glorie. Doch met onwederstandelijk geweld doet Gij het ineenstorten. Gij verplettert het bovendeele van zijn huis, maar zóó geducht is Uw slag, dat hij van den nok doordringt tot het fundament en dat blootlegt tot den laatsten steen toe. Gij bewerkt den totalen ondergang van den vijand. Zijn huis, zijn rijk, zijn volk, 't ligt àl terneergeslagen.

Tusschenspel.

- 14 Een smadelijke nederlaag bereidt Gij den vijand. Gij bestuurt het zoo, dat zijn wapenen zich keeren tegen zijn eigen troepen. Gij ontnemt hem zijn pijlen en treft zijn krijgslieden daarmede. Gij doorboort hun het hoofd; Gij velst hen neder, die daar als een stormwind komen aanbruisen. Hun aanval is op mij gericht en op mijn volk, dat ik liefheb en waarvoor ik als een wachter op den muur gesteld ben. Ik zie hen naderen in stormloop, wier doel het is ons te doen verstuiven en te verstrooien als kaf voor den wind, zoodat er niets van ons overblijft. Ik hoor hun angstwekkend krijgsgewil. Zóó zeker wanen zij zich van de overwinning, dat zij alreede juichen in het vooruitzicht den ellendige te verbrijzelen. 't Is hun om Uw arme volk te doen, de gemeente dergenen die op U alleen hopen. Haar begeeren zij mee te sleepen naar hun verborgen schuilplaats om ze daar op te slokken, gelijk een roofdier zijn prooi.
- 15 Maar het zal hun niet gelukken. Want Gij zijt uitgetogen ten strijde en Uwer is de overwinning. Gij betreedt met Uw paarden zelfs de zee. Gij trotseert het geweld der groote wateren. Gij rijdt met Uw zegewagen door den hoogschuimenden vloed. Als Gij verschijnt, legt Gij de machtigste elementen aan banden en moet al het schepsel zwichten.
- 16 Nauwelijks kan ik onder woorden brengen den geweldigen indruk, dien ik als profeet des HEEREN onderging bij het ontvangen van deze goddelijke openbaring. Ik zeide reeds, dat vrees en beven mij vervuld heeft bij het ge-

rucht van de nadering des Heeren ten gerichte¹⁾. Maar ook lichamelijk werd ik zóó geschokt door hetgeen ik hoorde, dat ik mijzelf niet meer meester was. Het gedruisch daarvan bracht mijn binnenste ingewanden in beroering en deed mijn lippen trillen, mijn gebeente werd als door een plotseling bederf aangegrepen en verloor alle vastheid en samenhang, mijn voeten waren als verlamd, ik beefde over mijn geheele lichaam op de plaats, waar ik stond.

En toch, neen, ik heb niet mijn hoop en moed verloren. Toch is mijn geloofsvertrouwen niet geschokt. Toch weet ik dat ik volkomen gerust kan zijn met het oog op den dag der benauwdheid, die op handen is. O, het zal een bange dag zijn! Een dag van verschrikking en ellende! Ook Juda zal 't nog benauwd hebben. Want de Chaldeeër zal niet vallen, alvorens hij ook ons met zijn benden heeft aangegrepen. Niet ongedeerd zullen wij dezen tijd doorkomen. De storm, die opsteekt, zal ook ons volksbestaan aan een zware proef onderwerpen. Maar de uitkomst zal den ondergang des vijands brengen. Als hij tegen ons zich keert, dan breekt voor hem en zijn volk de dag des oordeels aan.

- 17 Daarom kan ik dien dag zoo rustig tegemoet zien. Ja, sterker nog: die dag zal mij mijn innerlijke blijdschap niet ontnemen. Staande in het geloof kan ik thans betuigen, dat ik een zielevrede bezit, die door geen uitwendige omstandigheden kan worden tenietgedaan. Ook al zou een opeenhooping van rampen ons treffen,
al zouden de krachten der natuur zich met de vijandelijke benden tegen ons keeren,
al zou de vijeboom niet bloeien,
al zou de wijnstok geen vrucht dragen,
al zou de opbrengst van den olijfboom teleurstellen,
al zouden de akkers met onvruchtbaarheid geslagen zijn en geen spijs opleveren,
zelfs al zouden bovendien de schapen uit de kooi verdwenen zijn en de stallen van runderen beroofd,
- 18 nochtans zal ik in den HEERE van vreugde opspringen, jubelen en juichen; ik zal mij verblijden in mijn God. Hij

¹⁾ Zie vs. 2.

is de God mijns heils. Hij is mijn Redder. Aan Hem heb ik alles te danken. Hijzelf is mijn hoogste goed. Mijn levensgeluk is van geen tijdelijken voorspoed afhankelijk. Hoe donker de toekomst moge schijnen, hoe hoog de nood ook moge klimmen, niets zal mij scheiden van dien God, Die de bron is van mijn heil en mijn leven. Aan Hem verbonden, zal ik — wat mij ook ontvalt — mij verblijden met onverstoorbare blijdschap.

- 19 Het is geen overmoed, die mij zoo doet spreken. Neen, ik sluit mijn oogen niet voor den ernst van den toestand, waarin mijn volk verkeert. Maar ik heb door genade geleerd mijn vertrouwen van alle schepselen af te trekken en op God alleen te stellen. De HEERE, de God des verbonds, de Heere des hemels en der aarde, Die is mijn sterkte. Hij die onveranderlijk getrouw en oneindig in vermogen is, Hij is mijn Bondgenoot, de bron van mijn hulp en kracht. Daarom zal geen aardsche macht mij doen wankelen of bezwijken.

Wel is het mij ook nu nog verborgen, op welke wijze de Heere Zijn volk verlossen zal, maar ik word daardoor niet uit mijn evenwicht geslagen. Al gaat het ook langs diepe wegen, ik steun op Gods gewisse beloften en zeg met David: Hij maakt mijn voeten als die der hinden en Hij doet mij treden op mijn hoogten ¹⁾. De Heere zal aan mijn voeten een vlugheid verleenen als die van het wijfjeshert, in snelheid ongeëvenaard. Vrij en onbelemmerd zal ik voortgaan op mijn levensweg. Ja, de Heere zal mij alle smarten en benauwdheden doen te boven komen en mij verheffen boven al mijn vijanden. Hij zal mij doen treden op de hoogten der aarde, die Hij mij heeft bereid, en mij alzoo een volkomen overwinning schenken. Want Hij heeft beloofd en zal het bevestigen: de rechtvaardige zal door zijn geloof leven ²⁾. Gods onbezweken trouw zal nooit zijn val gedoogen, maar Zijn gerechtigheid hem naar Zijn woord verhoogen.

Deze psalm is bestemd voor den leider van het tempelgezag en moet worden uitgevoerd onder begeleiding van snarenspeel.

¹⁾ Psalm 18 : 34, verg. ook Deut. 33 : 29, Ps. 91 : 14.

²⁾ Hoofdst. 2 : 4.

P A R A P H R A S E
VAN HET BOEK VAN DEN PROFEET
ZEFANJA

DOOR

Dr. C. J. GOSLINGA

PARAPHRASE VAN HET BOEK ZEFANJA.

TER INLEIDING.

Ten aanzien van den *persoon* van Zefanja is de Heilige Schrift iets minder sober met haar mededeelingen dan bij Habakuk. Zij vermeldt niet alleen zijn naam, maar ook iets van zijn afkomst en den tijd van zijn werkzaamheid. De naam Zefanja beteekent: de HEERE heeft verborgen, een woord dat herinnert aan Ps. 27 : 5 en 31 : 21; trouwens ook Zefanja zelf spreekt de gedachte uit, dat er bij den Heere verberging is ten dage van Zijn toorn (h. 2 : 3, waar echter een woord van een anderen stam gebezigd wordt). De naam wordt door meerdere personen in het Oude Testament gedragen, het meest bekend is wel de priester Zefanja, die door Jeremia herhaaldelijk genoemd wordt, b.v. h. 21 : 1.

In h. 1 : 1 lezen we voorts, dat Zefanja was de zoon van Cuschi, den zoon van Gedalja, den zoon van Amarja, den zoon van Hizkia. Het feit dat Zefanja's geslachtsregister wordt opgevoerd tot den vader van zijn overgrootvader, heeft altijd de aandacht getrokken en geleid tot de zeer aannemelijke verklaring, dat met dezen Hizkia niemand anders dan de bekende godvruchtige koning van Juda bedoeld is¹). Weliswaar wordt dit er niet uitdrukkelijk bij gezegd, maar bij een zoo bekend persoon als koning Hizkia was dit ook zeker overbodig. Bovendien is het uit een oogpunt van stijl zeer zeker begrijpelijk, dat de schrijver van vs. 1 van de drie koningen, die hij in één adem noemt, n.l. Hizkia, Amon en Josia, alleen den laatste voorzag van de bijstelling: den koning van Juda²). Immers h. 1 : 1, hetwelk dient om ons met den profet bekend te maken, vermeldt in één volzin niet alleen de afkomst van

¹) Dit is niet alleen de meest voor de hand liggende, maar ook ongeveer de eenige verklaring van de vermelding der vier voorvaderen. Wel heeft men ook als verklaring geopperd, dat het noemen alleen van den vader Cuschi de gedachte kon wekken, dat Zefanja eigenlijk een Cuschiet (een Ethiopiër) was. Maar dit lijkt ons ver gezocht. De schrijver had dan beter kunnen zeggen, tot welken stam van Israel de profet behoorde.

²) Deze woorden behooren niet bij Amon, maar bij Josia, Amon's zoon.

Zefanja tot op Hizkia, maar tevens, dat het woord des Heeren tot hem gekomen is „in de dagen van Josia, den zoon van Amon, den koning van Juda.“ Het nauw verband, waarin de drie koningsnamen hier gebruikt worden, pleit er sterk voor, dat de schrijver wel degelijk den koning Hizkia op 't oog heeft. Blijkbaar is het zijn bedoeling den lezers mede te deelen, dat Zefanja verwant was aan het koninklijk huis. Diens overgrootvader moet een broeder geweest zijn van koning Manasse¹⁾.

Weliswaar volgt hieruit nog niet, dat Zefanja ook dagelijks in het koninklijk paleis van Josia verkeerde, maar wel is het duidelijk dat hij toegang had aan het hof, dat de hoogste kringen voor hem open stonden en dat hij van nabij heeft kunnen gadeslaan de levenswijze van de prinsen, vorsten, hovelingen en rijksgrooten, waarover hij zich in h. 1 : 8—9, 3 : 3 zoo scherp afkeurend uitlaat.

Dit afkeurend oordeel treft niet den koning zelf, die gelijk bekend is reeds vroeg betoonde, dat hij den Heere wilde dienen. Hij heeft over het rijk Juda geregeerd van 639 tot 608 vóór Chr., dus 31 jaar lang. Onwillekeurig vraagt men, of de *tijd* van Zefanja's profetie binnen de grenzen van dit tijdvak nog nader te dateeren valt. Ter beantwoording van deze vraag wordt gewezen op drie verschillende perioden van Josia's koningschap.

De eerste periode loopt van 639—628. Josia, die als knaap van 8 jaar aan de regeering kwam, begon op 16-jarigen leeftijd met beslistheid en openlijk den Heere te zoeken en in het 12e jaar zijner regeering (dus toen hij 20 jaar oud was, in 628) begon hij Juda en Jeruzalem te reinigen van afgoderij en beeldendienst, 2 Kron. 34 : 3—7. Vóór dien tijd had dit kwaad dus vrijwel onbelemmerd kunnen voortwoekeren, en dat het zeer ernstige afmetingen had aangenomen, is duidelijk als men bedenkt, dat aan Josia's regeering een langdurig religieus verval was voorafgegaan onder de goddelooze koningen Manasse en Amon, zie 2 Kron. 33. Manasse had in de enkele jaren na zijn bekeering weinig kunnen uit

¹⁾ Tegen dit gevoelen is ongetwijfeld bezwaar in te brengen, omdat we dan moeten denken aan den ouderen broeder van Manasse. Immers een jongere broeder van den in 698 v. Chr. geboren Manasse kon niet de overgrootvader zijn van Zefanja, die ongeveer 630 reeds als profeet des Heeren optrad. Nu is ons van een ouderen broeder van Manasse niets bekend, maar de mogelijkheid is volstrekt niet uitgesloten, dat Hizkia een zoon met name Amarja gehad heeft, die ruim 20 jaar ouder was dan Manasse en vóór zijn vaders dood is gestorven. Het is hier niet de plaats om dit nader uit te werken; voor het recht verstand van Zefanja's profetie is dit niet noodzakelijk.

roeien van het ingewortelde kwaad en Amon was weder in de verkeerde richting voortgegaan.

De tweede periode van Josia loopt van 628—622. In dezen tijd zijn wel de ernstigste misbruiken en uitwassen tegengegaan, maar is toch de reformatie van den eeredienst nog niet krachtig en volledig doorgezet.

De derde periode vangt aan in het jaar 622 na het terugvinden van het wetboek des Heeren, waarvan verhaald wordt in 2 Kron. 34 : 8—33. Dit feit was de aanleiding, dat Josia het verbond tusschen den Heere en het volk bevestigde, alle ergernissen uit het land wegdeed en den dienst des Heeren in den tempel en in het openbare leven zóó grondig herstelde, dat gezegd kon worden: „al zijne dagen weken zij niet af van den HEERE, den God hunner vaderen, na te volgen” (vs. 33). Deze periode loopt tot den dood van Josia in 608 vóór Chr.¹⁾.

Wanneer nu gevraagd wordt, in welke van deze drie perioden de ons bewaard gebleven profetie van Zefanja zal zijn uitgesproken, dan zijn we het meest geneigd te denken aan den tijd vóór 628, den tijd dus voordat de jeugdige koning zijn reformatorischen arbeid was begonnen. Op dat tijdperk past immers het best de teekening, die Zefanja ontwerpt van de toestanden in Juda en Jeruzalem op godsdienstig en zedelijk gebied. Hij spreekt van Baäls- en Molochsdienst en van de aanbidding der hemellichamen, h. 1 : 4—5, van valsche profeten en gewetenlooze priesters, h. 3 : 4, van onrecht en bedrog bij de grooten, h. 1 : 8—9; 3 : 3, van onverschilligheid, verharding en schaamteloosheid in breede kringen, h. 1 : 6, 12; 3 : 2, 5, zoodat het geheele volk en de geheele stad rijp is voor het oordeel, h. 2 : 1—2; 3 : 1. Het is moeilijk aan te nemen, dat Zefanja op dergelijke wijze zou gesproken hebben, toen Josia reeds begonnen was de afgoderij en den onwettigen eeredienst op de hoogten uit te roeien. Het is opmerkelijk dat de profeet Jeremia, die in Josia's 13e jaar (627) tot profeet geroepen werd, aanvankelijk nog wel tegen deze zonden heeft moeten getuigen, maar na de reformatie in Josia's 18e jaar (622) daarover zwijgt²⁾. Het is niet wel denkbaar dat in denzelfden tijd de profeet Zefanja den algemeenen toestand met zoo sombere kleuren zou hebben geschilderd. Om deze reden plaatsen wij Zefanja's optreden het liefst in de eerste periode van Josia's koningschap en houden wij zijn diep-ernstige en aangrijpende prediking voor een der middel-

¹⁾ Voor de dateering van Zefanja kan men evenwel niet lager afdalen dan 614, omdat de door hem voorzegde verovering van Assur en zijn hoofdstad Ninevé, h. 2 : 13—15, in 614—612 is tot stand gekomen.

²⁾ Zie Dr. G. C. Aalders, Korte Verkl. van Jeremia, deel I, blz. XIV, Dr. J. Ridderbos, Het Godswoord der profeten, deel III, blz. 105 en 109.

lijke oorzaken, waardoor bij den jongen koning de drang tot reformatie en de ijver voor des Heeren huis is ontwaakt¹⁾.

Uit het bovenstaande volgt, dat Zefanja naar tijdsorde tusschen Nahum (ongeveer 650 vóór Chr.) en Habakuk (waarsch. 606 vóór Chr.) behoort geplaatst te worden. Met Nahum heeft hij dit gemeen, dat ook door hem de ondergang van Ninevé, de goddelooze hoofdstad van Assyrië is voorzien (h. 2 : 13—15); naar Habakuk wijst hij vooruit, inzoverre hij het oordeel aankondigt, van hetwelk Habakuk de aanvankelijke verwerkelijking heeft kunnen toeschrijven aan de Chaldeeën (Hab. 1 : 6), die door Zefanja nog niet genoemd worden. In verscheidene passages vertoont zijn boek verwantschap met vroegere profeten (vgl. b.v. h. 1 : 7 met Joël 1 : 15, Jes. 13 : 3 en 34 : 6, verder h. 2 : 14—15 met Jes. 34 : 11, 47 : 8, ook h. 3 : 11, 13, 19 met Micha 4 : 6, 7 : 14, 19). Dit beteekent evenwel niet, dat Zefanja slechts repeteert wat vóór hem gezegd is, neen, hij heeft *een eigen boodschap*; ook tot hem is Gods Woord gekomen en het is noodig, dat we op het speciale van dit Godswoord nog de aandacht vestigen.

We kunnen dit speciale aldus weergeven, dat Zefanja is de profeet van *den naderenden Dag des Heeren*. „De dag des HEEREN is nabij” — deze woorden uit h. 1 : 7, nog versterkt in h. 1 : 14, kunnen wel gelden als het thema van zijn gansche boek. Met deze prediking treedt Zefanja voor ons als oordeelsprofeet, want die dag des Heeren is voor hem allermeest de dag der wraak en der openbaring van den toorn Gods. Vooral in h. 1 : 7, 14—18, maar ook in h. 2 : 2 en 3 : 8 predikt hij dit met grooten nadruk en op zulk een wijze, dat men duidelijk gevoelt: dit oordeel is onafwendbaar, dit vonnis is onvoorwaardelijk. Het is te ver gekomen met de openbaring der zonde, dan dat het gericht nu nog door bekeering kan worden uit- en afgesteld. Een roepstem tot bekeering met hoop op intrekking van het vonnis, zooals in Joël 2 : 12—14, zoekt men bij Zefanja tevergeefs. Hoogstens zegt hij aan de ootmoedigen ontkoming

¹⁾ Voor deze dateering pleit nog een andere overweging. Het schijnt dat het nomadenvolk der Scythen, „de Hunnen der oudheid” omstreeks 630 een rooftocht heeft gemaakt tot in Egypte en op den terugweg den tempel der godin Astarte in de Filistijnsche stad Askelon heeft geplunderd. Nu staat vast, dat Zefanja ook aan de Filistijnen en met name ook aan Askelon het oordeel der verwoesting aanzegt, h. 2 : 4—5, 7. Met waarschijnlijkheid kan aangenomen worden, dat de komst der Scythen een begin der vervulling van Zefanja's profetie is geweest. „Wordt de Scytheninval terecht omstr. 630 gesteld, dan wordt aldus ons vermoeden, dat Zefanja vóór de reformatie van 628 optrad, bevestigd”. Zie Ridderbos, blz. 183.

toe, ja, maar eerst *op den dag* van des Heeren gramschap (h. 2 : 3). En wel besluit h. 3 met schoone beloften van toekomstig heil, maar dit heil zal niet komen, aler het gericht over Israel en de volken verwoestend is losgebarsten, h. 3 : 9, 12, 19—20.

We wijzen nog op een drietal *kenmerkende trekken*. Vooreerst, het door Zefanja aangekondigde *gericht is universeel*, het betreft den geheelen aardbodem, niet alleen de menschen, maar ook de dieren, tot de visschen der zee toe, en niet alleen de heidenen, maar ook Juda en Jeruzalem met al zijn inwoners. Dit algemeen karakter staat zelfs op den voorgrond. In de Statenvertaling komt dit niet duidelijk uit, omdat deze herhaaldelijk spreekt van „dit land”, waar blijkens het verband en de grondgedachte van het heele boek vertaald moet worden „de aarde” of „de aardbodem” b.v. h. 1 : 2, 3, 18; 3 : 8. Uit het laatste vers en uit h. 2 : 4—15 spreekt duidelijk de universeele strekking van het naderend oordeel. Hieraan dient echter te worden toegevoegd, dat het zich zeer speciaal zal keeren tegen Juda en Jeruzalem; dáár heeft de Heere Zijn slachtoffer bereid, dáár zal Hij nauwkeurig huiszoeking doen, h. 1 : 7, 12, juist omdat Hij daar zijn woning heeft, h. 3 : 5, zal Hij des te gestrenger tegen de ongehoorzame stad optreden h. 3 : 1; 1 : 10—13.

Hiermede hangt in de tweede plaats samen, dat ook *de zonde in haar algemeenheid* geteekend wordt. Al de volken hebben gezondigd en worden door een rechtvaardige vergelding getroffen, h. 3 : 8. Van sommige volken worden bepaalde misdaden genoemd, h. 2 : 8—10, 15; van andere niet, maar het is zeer waarschijnlijk dat Zefanja dit in bredere toespraken wel gedaan heeft en dat wij slechts een korte samenvatting daarvan hebben. Het meest concreet en uitvoerig wordt weder de zonde van Juda en de inwoners der hoofdstad geteekend en niet slechts van enkele groepen, maar van heel het volk. De zonde is algemeen verbreid en ingeworteld. „De profeet hekelt alle kringen. Hij bestraft de aristocratie, maar ook de priesters, de profeten, de kooplieden, alle zelfgenoegzamen en onverschilligen. Hij bindt den strijd aan tegen afgoderij, syncretisme, onderdrukking en materialisme”¹⁾. Aan deze lijst kan nog worden toegevoegd de onbekeerlijkheid, het niet luisteren naar Gods roepstemmen h. 3 : 2 en 7, en de schaamteloosheid, h. 2 : 1; 3 : 5.

Des te merkwaardiger — en dit is onze derde opmerking — moet het heeten, dat ook bij Zefanja de *heilsaankondiging* niet ontbreekt. En ook deze is weder algemeen, inzoverre dat zoowel de heidenvolken als Israel daarmede vertroost worden. Het gericht zal dus toch niet allen en alles

¹⁾ Zie Smit, blz. 8.

radicaal uitroeien, maar het zal juist de weg zijn, langs welke het heil gerealiseerd kan worden. Dit ligt b.v. ten aanzien van de volken uitgesproken in h. 2 : 11, dat de onttroning der afgoden voorzegt, door welke een algemeene aanbedding van Jehova mogelijk wordt. In verband hiermede staat kort, maar ondubbelzinnig de belofte van geestelijk heil voor de niet-Israëlietische volken, h. 3 : 9. Ook nu krijgt Israel en bijzonder Jeruzalem weder de grootste beurt. Dat de Heere dit volk — hoe veel Hij er ook op tegen heeft — toch als *Zijn* volk blijft beschouwen, aan hetwelk Hij ten slotte toch Zijn gunst weder zal betoonen, blijkt reeds daarin, dat Hij het nog laat waarschuwen, h. 2 : 1—2, het klinkt duidelijk door in de strafrede tegen Moab en Ammon, die zich aan dit volk vergrepen hebben, h. 2 : 8—10, maar het wordt ook in den breede met hartverkwikkende woorden, in de taal der allesvergevende, allesgenezende en alles nieuw makende goddelijke liefde aan het Godgetrouwe volksdeel, het echte Israel¹⁾, verzekerd en toegezegd, h. 3 : 10—20.

Zoo vormt de profetie van Zefanja een afgerond geheel. Er loopt één draad door het geheele werk. Er is verscheidenheid, maar geen tegenstrijdigheid tusschen de deelen onderling. Er zit voortgang in, de hoofdgedachte wordt ontwikkeld en in verschillende richtingen uitgewerkt. Maar er is geen enkele reden om aan te nemen, dat de verschillende hoofdstukken op verschillende tijdstippen moeten zijn uitgesproken. Geen enkel hoofdstuk is op zichzelf volledig of mag van de andere losgemaakt worden. Wel achten wij heel aannemelijk, dat ons boek Zefanja de samenvatting is van een meer uitvoerige mondelinge prediking, maar deze is dan stellig naar haar wezenlijken inhoud en de verhouding der onderdeelen (b.v. gericht- en heilsaankondiging) identiek geweest met het ons overgeleverde, door Gods Geest ingegeven Bijbelboek.

Wat de *vervulling* van Zefanja's profetie betreft, hij spreekt daarover niet in den zin zooals b.v. Habakuk het gedaan heeft, die een bepaald volk aanwees als voltrekker van het door den Heere uitgesproken vonnis (Hab. 1 : 6, de Chaldeeën). Dit hangt samen met het universeel karakter van het door Zefanja voorzegde gericht. Welbeschouwd kondigt hij het wereldgericht aan, dat eerst op den jongsten dag zal komen, ook al is bij Christus' eerste komst in de wereld de Dag des Heeren reeds aangebroken (Hand. 2). Evenwel doelen bepaalde trekken in de profetie op gerichtsvoltrekking binnen afzienbaren tijd en door vijandelijke legers,

¹⁾ In dit gedeelte is niet meer sprake van Juda, maar wordt telkens de breeden benaming Israel gebezigd, h. 3 : 13—15.

h. 1 : 10—13, 16—17; derhalve mogen we ook zeggen, dat een aanvanke-lijke vervulling van Zefanja's gerichtsprefetie reeds gezien kon worden in de alles veroverende en nederwerpente actie van het geweldige volk der Chaldeeën, eerst onder Nabopolassar, daarna onder Nebukadnezar, waardoor schier alle groote en kleine volken van Assur af tot Egypte toe verslagen, vernietigd en vernederd of in staat van afhankelijkheid gebracht zijn. Zoo kon reeds betrekkelijk spoedig geconstateerd worden, dat des Heeren Woord niet ijdel was en niet ledig tot Hem wederkeerde.

Maar dit geldt dan ook van de heilsprefetie. Want temidden van den storm, die de volkerenwereld deed beven en ook aan Juda's zelfstandig bestaan een einde maakte, bleef er toch een overblijfsel bewaard, een arm en gering volk, maar dat op den Naam des Heeren vertrouwde (h. 3 : 12); dat in de ballingschap te Babel in het geloof volhardde en dat gelouterd van afgoderij en eigenwilligen eeredienst terug mocht keeren uit het vreemde land; dat weder te Zion bijeenverzameld werd (h. 3 : 18) en te Jeruzalem offers bracht (h. 3 : 10). Aan dit overblijfsel heeft de Heere Zijn beloften bevestigd. Hij heeft het in de volgende eeuwen ondanks strijd en lijden in stand gehouden en Zich in de volheid des tijds heerlijk aan dit trouwe volk geopenbaard door tot hen te komen in Zijn eeniggeliefden Zoon Jezus Christus, den Held die verlossing bracht en de uitnemendste liefde betoonde (h. 3 : 17). En deze Christus heeft sedertdien niet opgehouden ook de heilsprefetien van Zefanja aan het Nieuwtestamentisch Israel te bevestigen en zal dit in den meest volmaaktten zin doen, als Hij wederkomt om Zijn volk voor eeuwig tot Zich te nemen (h. 3 : 20).

Onze *indeeling* van het boek wijkt eenigszins af van die der hoofdstukken, daar de gerichtsaankondiging niet alleen de eerste twee hoofdstukken omvat, maar zich uitstrekt tot h. 3 : 8. Ook in deze aankondiging van het oordeel en van den dag des Heeren is er onderscheid. H. 1 brengt zonder meer de nadrukkelijke voorzegging van het strenge gericht, dat heel de aarde, maar inzonderheid Juda en Jeruzalem zal treffen op den snel naderenden dag des Heeren. H. 2—3 : 8, het tweede hoofddeel, predikt even stellig de zekerheid van het algemeene gericht, maar doet dit met het doel om nog tot verootmoediging te manen; het draagt reeds blijkens deze aanhef een waarschuwend karakter en opent al eenigszins het uitzicht op herstel voor wie den Heere zoeken. H. 3 : 9—20 laat het volle licht opgaan over die blijde toekomst, waarin na het gericht de heidenen den Heere zullen dienen en de Heere in Jeruzalem wonen en het overblijfsel van Israel verheerlijken zal.

DEEL I.

DE KOMENDE DAG DES GERICHTS.

1 : 1 Hetgeen hier volgt, is het woord, hetwelk de HEERE zelf gesproken heeft tot den profeet Zefanja, die de zoon was van Cuschi, den zoon van Gedalja, den zoon van Amarja, den zoon van den bekenden Hizkia. Het kwam tot hem in de dagen dat Josia, de zoon van Amon, koning over Juda was.

A. *De HEERE komt ten gerichte, tegen de gansche aarde.*

2 Wegrukken, wegvagen ga Ik alles wat zich op den aardbodem bevindt, Ik ga het oppervlak van de gansche aarde woest en ledig maken, spreekt de HEERE. Zelf heb Ik die aarde met allerlei schepselen bevolkt, maar het komt Mij
 3 dan ook toe ze weder te verdelgen. Allereerst ga Ik wegrukken den mensch en de dieren, die met hem de aarde bewonen, maar dat is Mij niet genoeg: wegrukken en vernietigen ga Ik ook de vogelen des hemels en de visschen der zee, die Ik bij den zondvloed nog heb gespaard¹⁾, àlle levende wezens op het land, in de lucht en in het water zal Ik treffen met het oordeel des doods. De oorzaak daarvan ligt bij de menschen, die evenals in de dagen vóór den zondvloed de wereld met hun gruwelen vervuld hebben. Maar zij zijn dan ook inzonderheid het voorwerp van Mijn toorn: Ik zal de goddeloozen doen struikelen en ten val komen²⁾, ja, Ik zal niet rusten, spreekt de HEERE, aleeer Ik de menschen van den aardbodem verdelgd heb.

B. *De wraak des HEEREN over de zonden van Jeruzalem.*

4 Laat Juda niet meenen, dat het van dit algemeen gericht zal vrijgesteld zijn, omdat het Mijn volk is, over hetwelk Mijn sterke hand beschermend is uitgestrekt. Neen, zoo spreekt de HEERE verder, Ik zal Mijn hand ook tegen

¹⁾ Zie Genesis 6 : 7.

²⁾ Naar de vertaling van Ridderbos, blz. 184.

Juda uitstrekken om het te straffen, en voornamelijk de inwoners van de hoofdstad, van Jeruzalem, zullen het moeten ontgelden, want in deze plaats heeft de zonde haar hoogtepunt bereikt. Maar omdat Ik daar mijn woning heb, zal Ik haar ook des te strenger straffen.

Ik zal daar uitroeien den Baälsdienst¹⁾ in zijn vollen omvang, zoodat er niets van overblijft en dat zelfs de naam der afgodspriesters met dien van de ontrouwe priesters van den wettige eeredienst volkomen zal vergaan.

5 Ook zal Ik uitroeien de aanbidders van het heir des hemels, die zich openlijk op de daken hunner huizen nederwerpen voor de zon of voor de maan en de sterren²⁾, en alzoo aan het schepsel de eere geven, die alleen den Schepper toebehoort. En eveneens degenen die op verfoeilijke wijze zich schuldig maken aan vermenging van ware en valsche reigie, die wel voor den vorm den HEERE huldigen, voor Hem knielen en Hem trouw zweren, maar tegelijk bij het afleggen van een eed den naam van hun Moloch³⁾ of van een anderen afgod aanroepen.

6 Zoo zullen uitgeroeid worden al degenen, die uit welke oorzaak dan ook den HEERE verlaten hebben, die in plaats van Hem gehoorzaam te volgen zich van Hem hebben afgewend. Hun zonde is des te zwaarder, daar zij uit het volk des verbonds afkomstig zijn. Zij behooren den HEERE toe, maar zij zoeken Hem niet, roepen Zijn bijstand niet in, vragen Hem niet om raad en onthouden Hem hun hert. Zij hebben feitelijk het verbond verbroken.

7 Stil! Weest stil! Laat alles eerbiedig zwijgen voor het

¹⁾ Onder Baälsdienst verstaat de profeet hier niet alleen den eeredienst van dezen Kanaänistischen afgod, maar ook den wettigen, maar verontreinigten dienst des Heeren (zie 2 Kon. 23 : 6). Daarom treft het oordeel behalve de Baälpriesters ook de priesters des Heeren, die het heilige ontwijden, h. 3 : 4.

²⁾ Toespeling op den Assyrischen sterredienst, door Manasse te Jeruzalem ingevoerd, zie 2 Kon. 21 : 3; 23 : 5 en 11.

³⁾ De Statenvert. heeft hier Malcham onvertaald gelaten, doch dit is als eigenaam van een afgod onbekend. Lett. vertaald, beteekent het „hun koning”, maar bedoeld is: hun afgod, dien zij hun koning noemen. Daar het Hebr. melech (= koning) in den verwanten vorm molech of moloch de naam is van den afgod des vuurs, aan wien men kinderoffers bracht, hebben we in de parafraze dezen naam gebezigd, zie 2 Kon. 21 : 6; 23 : 10.

aangezicht van den Opperheer Jahwè¹⁾, die nadert ten gerichte! Stil, want de dag des HEEREN, die door Zijn profeten reeds lang is aangekondigd²⁾, is nu nabij gekomen. 't Is de dag van het offerfeest des HEEREN, want Hij heeft Zich een slachtoffer gekozen en voor het offermaal toebeleid. Ook heeft Hij reeds Zijn gasten genoodigd en de genoodigden voor Zijn heiligen maaltijd afgezonderd en gewijd. Het zijn de instrumenten van des Heeren toorn, door Hemzelf geroepen om Juda te verslinden.

- 8 Op dien dag, den dag van het offerfeest des HEEREN, zullen allen zonder onderscheid, van hoog tot laag straf ontvangen voor hun misdaden.

Dan kom Ik zelf allereerst tot de hooggeplaatsten om hen te straffen, m.n. de vorsten en de koningszonen³⁾, niet omdat zij zulk een hooge positie innemen, maar omdat zij zich tooien met uitheemsche kleeding. Dat vreemde kleed is een teeken, dat hun hart vervreemd is van Israel en van Israels God. 't Is of zij zich schamen Israeliëten te zijn, en alsof zij tot in hun kleeding zich gelijk willen maken aan de heidenen. Daarom zal Ik bezoeking doen over hen en over alle voornamen, die met hen deze buitenlandsche mode volgen.

- 9 Eveneens zal Ik op dien dag van Mijn offerfeest de dienaren straffen, die hun meesters in boosheid evenaren. Zoo heer, zoo knecht. Als handlangers der grooten maken zij zich schuldig aan ergerlijke knevelarij. Zij dringen brutaal de woningen binnen. Onverhoeds springen zij over den drempel⁴⁾ en rooven de goederen der bewoners. Zoo vullen zij de huizen hunner meesters met gewelddadig en onrechtmatig verkregen goed, opdat deze hun weelderige leefwijze kunnen voortzetten.

- 10 Maar ook het gewone volk gaat niet vrij uit en zal mijn straffende hand gevoelen, spreekt de HEERE.

1) De Hebr. vorm van den Godsnaam, die gewoonlijk HEERE vertaald wordt.

2) Zie o.a. Joël 1 : 15, Amos 5 : 18 v.v., Jes. 13 : 6.

3) Met deze prinsen behoeven geen zonen van Josia bedoeld te zijn; de uitdrukking kan slaan op zonen of kleinzonen van Manasse.

4) Deze uitdrukking wordt ook verklaard als aanduiding van een bijgeloovig heidensch gebruik, waarvan evenwel niet bekend is, dat het bij Israel of zijn

- Want op dienzelfden dag van Mijn offerfeest zal de stad weergalmen van noodgeschrei. Luid gejammer stijgt op van den kant van de Vischpoort, gehuil uit de Nieuwstad, gepaard met oorverdoovend gekraak van de Heuvels! ¹⁾
- 11 Muren storten met groot tumult ineen. De bewoners van den Vijzel ²⁾ geraken in het nauw. Zij schreeuwen het uit van angst en ontzetting.

- Geen wonder! want de mannen van de negotie, die zich daar in menigte genesteld hadden, zijn alle vernietigd; heel het kramervolk, dat slechts leefde voor winstbejag, is vergaan; ook alle geldwegers en woekeraars, zoo tuk op buitenlandschen handel, zijn een prooi van het verderf geworden.
- 12 Als het zoover met Jeruzalem gekomen is, zal Ik zelf zorg dragen, dat aldaar geen enkel kwaaddoener zich aan zijn rechtmatige straf zal kunnen onttrekken.

Dan zal Ik Jeruzalem tot in zijn donkerste en meest verborgen schuilhoeken met lantaarnen laten doorzoeken om hoofd voor hoofd te voorschijn te brengen de mannen, die zich hebben ingebeeld, dat ze Mij straffeloos konden negeren. Dan zal Ik hen straffen, die in vadsige rust en on-aandoenlijkheid voortlevende, onvatbaar zijn geworden voor hogere indrukken.

Zij zijn te vergelijken bij slechten wijn, die niet van tijd tot tijd is omgeschud en overgeheveld en nu op zijn droesem dik en drabbig geworden is. Zoo hebben zij zich vastgezet op hun geld en goed. Ze zijn dik en stomp geworden in hun zorgeloos genieten van aardse welvaart. Pure materialisten! Door niets hebben zij zich laten schokken of in be-

heidensche naburen bestond (1 Sam. 5 : 5 vermeldt een heel bijzonder geval). Het nauw verband met het slot van vs. 9 deed ons kiezen voor de boven gevolgde verklaring.

¹⁾ De bedoeling is dat de uitvoerders van des Heeren wraak, dus de vijanden van Juda, de stad binnenvallen. Zij komen van het Noorden. Aan dien kant is Jeruzalem het zwakst. De Vischpoort was gelegen in den Noordelijken muur (Neh. 3 : 3, 12 : 39, vgl. 13 : 16), de Nieuwstad was het nieuwe stadsgedeelte in het N.-W. Ook de Heuvels zijn waarschijnlijk daar te zoeken.

²⁾ Waarschijnlijk is dit het noordelijkste en diepste gedeelte van het z.g. Kaasmakersdal, dat Jeruzalem doorsnijdt en op de Vischpoort uitloopt. De naam bevat hier een zinspeling op het lot, dat de bewoners treft. Hun zonde is dat zij besmet waren met den geest der heidensche kooplieden; het volk van koophandel is soortgelijk aan het volkje uit Neh. 13 : 16—21.

weging brengen en ook Mijn roepstemmen hebben hen niet verontrust. Ja, in hun binnenste rekenen zij niet meer met Mij, met Mijn Woord en met Mijn goddelijk bestuur over alle dingen. Al zèggen zij het niet met hun mond, dan denken zij toch in hun hart: de HEERE doet geen goed en Hij doet geen kwaad. Hij bemoeit zich nergens mee en wij vinden het zoo wel goed.

- 13 Maar zij vergissen zich. Zij zullen gewaar worden, hoe dwaas en ijdel dergelijke gedachten zijn. Uit hun rust zullen zij worden opgeschrikt. Van hun lieve geld zullen ze moeten scheiden. Al hun have en goed zal den vijand tot buit worden.

En wat hun woningen aangaat: de huizen, die zij bewonen, zullen tot verwoesting worden, en die welke zij bouwen, zullen zij niet betrekken. Al hun arbeid zal tevergeefs zijn: Zij zullen er geen genot van hebben. Ook al planten zij wijngaarden, zij zullen den wijn daarvan niet drinken. Eer het zoover komt, zal het oordeel hen overvallen. En zoo zullen zij ervaren, dat Ik de HEERE ben, Die een iegelijk vergeldt naar de werken zijner handen.

C. *De Dag des HEEREN is nabij!*

- 14 Deze bedreigingen zijn in geen enkel opzicht overdreven. Want nogmaals: de dag des HEEREN, die groote Dag der dagen is dichtbij. Ja, werkelijk, hij is zeer dichtbij en nadert snel. Hoort! Hoort ge dat stormgedruisch niet? Dat is de dag des HEEREN, die in aantocht is! Welk een angstig geroep daarginds: zelfs de anders onversaagde held slaakt schelle noodkreten; ook de dappere, die met alle gevaren spotte, kan zijn ontzetting niet bedwingen.
- 15 O, die dag, die vreeselijke dag! wie zal dien dag van verschrikking beschrijven?

Die dag is een dag der uitstorting van goddelijke verbolgenheid,
 een dag van benauwing en beklemming,
 een dag van vernieling en vernietiging¹⁾,

¹⁾ Het Hebr. heeft hier twee woorden, die veel op elkander gelijken, waardoor de indruk van ontzetting versterkt wordt.

een dag van donkerheid en zwarte duisternis,
een dag van wolken en somber zwerk;

16 maar ook is die dag een dag van bazuingseschal en vijandelijk krijgsgeschreeuw; dat is het sein voor den aanval op de versterkte, ommuurde steden en op de hooge hoektorens der vestingen, een aanval dien zij niet zullen kunnen weerstaan.

17 Dan immers zal Ik de menschen in het nauw drijven en het hun zóó bang maken, dat zij van angst en schrik geen raad weten. Ze zullen gaan als blinden, die strompelend en tastend een uitweg zoeken zonder dien ooit te vinden.

Dat zal hun overkomen, omdat zij gezondigd hebben tegen den HEERE¹⁾, Die zich niet straffeloos laat tergen. Afgrijselijk zal hun lot zijn. Als vee zullen ze worden afgemaakt, het zwaard zal hen in massa nedervellen. Hun bloed zal op de aarde uitgestort zijn en vertreden als waardeloos stof. Hun vleesch zal weggeworpen zijn als drek, tot aas voor de roofvogels en het wild gedierte.

18 Wat zal hun dan hun rijkdom baten? Noch hun zilver, noch hun goud zal hen kunnen redden van het verderf op den dag, dat de grimmigheid des HEEREN losbarst als een onweder. Zijn wraak is met geen schatten af te koopen. Geen losprijs is Hem hoog genoeg. Het recht moet zijn loop hebben.

Want God is jaloersch op Zijn eer. Zijn naijver is ontwaakt en Zijn toorn ontstoken. Het vuur van Zijn ijverzucht zal branden, totdat het de geheele aarde heeft verteerd.

Waarlijk! het gaat op het einde aan. 's Heeren vonnis is onherroepelijk. En Hij doet Zijn werk niet ten halve. Hij gaat door tot aan het uiterste der aarde. Over allen, die haar bewonen, brengt Hij het oordeel der vernietiging. Een verschrikkelijk einde staat hun te wachten. Het kwaad is ten volle besloten.

Het gericht is universeel en onafwendbaar.

¹⁾ Men zou verwachten: tegen Mij. Maar de tekst maakt herhaaldelijk (ook vss. 6—8) den overgang naar den 3en persoon, waaraan wij ons te houden hebben.

DEEL II.

WAARSCHUWING EN BEDREIGING.

A. *Laatste roepstem tot bekeering.*

2 : 1 Komt toch tot inkeer, gij volk zonder schaamte, schouwt naar binnen, weest geen vreemdeling aan uw eigen hart, keert tot uzelf in, gij overmoedigen, die zelfs bij de sterkste bedreigingen niet verbleekt. Overdenkt uw wegen en laat u waarschuwen, eer het te laat is:

2 eerdat uit den schoot van het goddelijk raadsbesluit het voorzegde onheil is geboren en tot aanzijn gebracht, — de oordeelsdag stuift voort als kaf voor den wind! — eerdat over ulieden kome de gloed van den toorn des HEEREN,
eerdat over ulieden kome de dag der openbaring van den toorn des HEEREN.

Nog is het tijd. Haast u dan om uws levens wil.

3 Ook tot u, die in allen ootmoed en stille overgave op den HEERE hoopt, heb ik iets te zeggen; u allen, wáár ge u ook in het land bevinden moogt, roep ik toe: zoekt den HEERE, uw Verbondsgod! Zeker, gij kent Hem en hebt geleerd u voor Hem neder te buigen en Zijn ordinantiën te onderhouden. Maar toch wordt ook gij van Zijntwege vermaand om nog meer het oog op den Heere te slaan. Zoekt Zijn aangezicht in het gebed, jaagt met allen ijver naar gerechtigheid in heel uw handel en betracht de ware nederigheid in het verkeer met uw God. Misschien zult gij op die wijze aan het algemeen gericht ontkomen. Ook gij zijt het oordeel waardig. Maar als gij met uw gansche hart den Heere zoekt, wie weet, of gij dan niet geborgen wordt en een veilige schuilplaats vindt op den grooten dag der openbaring van den toorn des HEEREN.

B. *De wraak des HEEREN over de volkeren rondom Juda.*

4 Een dag des toorns — zoo mag die dag waarlijk wel genoemd worden. Dat zullen de volkeren rondom u onder vinden, die zich beurtelings tegen Mij bezondigd en zich aan u vergrepen hebben.

Allereerst de Filistijnen. Immers al hunne machtige steden zijn ten ondergang gedoemd.

Gaza wordt tot een oord der verlatenheid, van Askelon blijft niets over dan een woestenij.

Asdod wordt midden op den dag, als niemand eenig onheil verwacht, ingenomen en ontvolkt; Ekron wordt uitgerukt als een ontwortelde boom ¹⁾).

5 Wee u, gij bewoners van de landstreek aan de zee ²⁾, gij volk dat immers van het eiland Kreta ³⁾ afkomstig zijt! Het woord des HEEREN, dat ik heb over te brengen, is tegen u gericht ten kwade, o! land der Filistijnen; ook gy maakt deel uit van dat Kanaän, waarop de vloek des Heeren rust. Welnu, aldus luidt Zijn woord: „Gij zult deelen in Kanaäns lot, Ik zelf zal u geheel en al te gronde richten, u zóó verwoesten dat er niet één van uw bewoners meer op uw bodem overblijft.”

6 Dan zal de landstreek aan de zee (weleer zoo dicht bevolkt) gebruikt worden voor weideplaatsen voor kudden, dan zullen daar putten zijn, gegraven door rondtrekkende herders, dan wordt zij bedekt met schaapskooien. En aan wie zal zij toebehooren? De landstreek der Filistijnen zal ten deel vallen aan diegenen van Juda's huis, die in het komende gericht bewaard zullen worden en die nog overgebleven zijn, als de storm voorbijgegaan is. Zij zullen zijn als kudden, die op de weiden van den Filistijnschen bodem voedsel vinden, en des avonds zullen zij rustig een ligplaats zoeken in de ledige huizen van Askelon, dáár zullen zij legeren, zonder dat iemand hen verdrijft.

Dit zal echter alleen te danken zijn aan een gunstige goddelijke beschikking. De HEERE zelf zal deze rest van Juda's kinderen in gunst aanschouwen, naar hen omzien in hun vernedering en een algeheele wending brengen in hun droeven staat.

¹⁾ Bij de namen Gaza en Ekron gebruikt de profeet woordspelingen, die men aldus zou kunnen weergeven: Gaza wordt een gat, Ekron een tronk. Maar deze termen zijn nog niet krachtig genoeg om het oorspronkelijke te evenaren.

²⁾ De Filistijnen woonden aan de Middellandsche Zee.

³⁾ De Filistijnen waren afkomstig van Kreta of Kaftor (zie b.v. Amos 9 : 7) en worden daarom volk van Kreta genoemd; tevens is hier weder een woordspeling, wijl de consonanten krt een Hebr. stam vormen, die uitroeien beteekent.

8 Ik heb gehoord (zoo spreekt nu de HEERE zelf) de smaadtaal van Moab, Ik heb vernomen de beschimpingen der Ammometen ¹⁾, waarmede zij bij tallooze gelegenheden Mijn volk hebben gehoord; en daarbij ook de groote woorden, die zij in hun verwatenheid gesproken hebben tegen het gebied van Mijn volk, alsof zij dat wel in hun bezit zouden krijgen ²⁾).

9 Dezen smaad beschouw Ik echter als tegen Mij gericht en Mijzelf aangedaan.

Daarom zweer Ik bij Mijzelven (luidt het woord van den HEERE der heirscharen, den Verbondsgod van Israel): Zoo waarachtig als Ik leef, hun zonde zal niet ongestraft blijven, maar zij zullen getroffen worden door eenzelfde ramp als waaraan hun stamvader Lot door Mijn genadige beschikking ontkomen is. ³⁾ Het staat onherroepelijk bij Mij vast: Moab zal worden gelijk Sodom en de Ammometen als de bevoking van Gomorra; hun land zal zijn een dorre bodem, waar niet anders dan distelen en brandnetels groeien, een zoutgroeve als de kust der Doode Zee, geslagen met onvruchtbaarheid; het zal in één woord een woestenij zijn tot in eeuwigheid.

Hun ondergang zal volslagen zijn. Daarentegen zal hun rijkdom ten buit worden aan dat deel van Mijn volk, dat na het gericht zal zijn overgebleven. Dat overblijfsel mijns volks zal hen plunderen en overheerschen, zoodat zij daaraan voor immer onderworpen zullen zijn ⁴⁾).

¹⁾ De volgorde waarin de volken genoemd worden is deze: eerst de Filistijnen als de westelijke, dan de Moabieten en Ammonieten als de oostelijke naburen, vervolgens Ethiopië in het Zuiden en Assur in het Noorden. De genoemde volken vertegenwoordigen heel de heidenwereld, zie vs. 11.

²⁾ Zie b.v. Num. 22, Richt. 11, 1 Sam. 11, 2 Sam. 10, Amos 1 : 13, vgl. Ezech. 35 : 12.

³⁾ Zie Genesis 19: Lot uit Sodom geleid, wordt de vader van Moab en Ammon.

⁴⁾ Er bestaat verschil over de vraag, of het slot van vs. 9 bedoelt, dat de bodem van Moab en Ammon Israëlietisch bezit zal worden, dan wel dat de bewoners zelf aan Israel tot slaven zullen zijn; o.i. is het laatste bedoeld, maar we laten dit niet scherp uitkomen, omdat de tekst tweeërlei opvatting duldt. In elk geval kan gezegd, dat de profeet in vss. 8—10 zinspeelt op oudere voorzeggingen tegen M. en A., zie b.v. Jes. 16 : 6, Amos 1 : 13—2 : 3, verg. Jer. 48 en 49 : 1—6.

10 Dit is het loon voor hun hoogmoed; dit overkomt hen als rechtmatige vergelding van hun trotsch gedrag. Zij toch hebben het volk des verbonds gehoord, zij hebben zich verheven en groote woorden gesproken tegen het eigen volk van Hem, Wiens naam is HEERE der legerscharen.

11 Vreeselijk zal de HEERE Zich aan hen openbaren, ontzettend Zich tegen hen keeren in Zijn wraakgericht.

Niet alleen wil Hij de heidenvolken als zoodanig treffen, maar ook de goden die door hen vereerd worden. Om de vernietiging dier goden is het Hem bovenal te doen. Welnu, de HEERE zal alle afgoden der geheele aarde doen verteren en a.h.w. doen wegslinken. Door de verdelging der heidenvolken zal Hij de ijdelheid en machteloosheid hunner goden in het licht stellen en ze van den aardbodem wegvagen.

Een allermerkwaardigste ommekeer zal hiervan het gevolg zijn.

De volkeren, die den val hunner goden aanschouwen, zullen zich gedrongen voelen om den HEERE hulde te bewijzen. Ook de bewoners der veraf gelegen kustlanden en eilanden der Grootte Zee zullen, elk vanuit zijn eigen plaats, zich eerbiedig voor Hem nederbuigen. Allerwege zal de God Israels worden aanbeden.

De vernietiging der afgoden zal den weg banen voor de algemeene erkenning van de majesteit van den eenig waren God.

12 Ook gij, Kuschieten, bewoners van Ethiopië, ver in 't Zuiden, hebt des Heeren wraak te duchten. Ook dezen (zegt Hij) zijn verslagen door Mijn zwaard.

13 Dan strekt Hij Zijn hand ten oordeel uit tegen het Noorden; het machtige Assyrische rijk ¹⁾ zal Hij te gronde richten en Ninevé, zijn hoofdstad, zal Hij tot een ruïne maken, een wildernis, dor en doodsch als een woestijn.

14 De volkrijke wereldstad zal tot woonplaats strekken van de wilde dieren; tusschen haar puinhoopen zullen zich kudden legeren van allerlei menschenschuw gedierte, dat in

¹⁾ Strikt genomen lag Assur te N.-O. van Juda, doch de legers der Assyriërs kwamen steeds aan de noordzijde Kanaän binnen, vandaar dat de profeet dit volk in 't N. stelt. Zoo geschiedt het ook vaak met Babel, b.v. Zach. 2 : 6, 7.

troepen samenleeft; de trotsche zuilen liggen ter aarde en haar kapiteelen dienen tot nachtverblijf voor pelikaan en egel.

Hoor! daar zingt iets in de vensteropening: is het de wind die er doorheen giert of is het vogelgeschrei?

Verwoesting en verlatenheid zetelt op den dorpel der paleizen, want hun kostbaar cederwerk is door vijanden vernield, hun muren zijn door veroveraars neergeworpen.

15 Dat is nu het lot van die dartele stad, vol weelde en genot, die zorgeloos troonde, veilig zich wanend achter haar onneembare versterkingen;

die stad die in haar verwatenheid zich Gode gelijkmaakte, die in haar binnenste sprak: „Ik alleen en anders geen!”

Hoe is zij geworden tot een woestenij, een rustplaats voor het wild gedierte! Alwie er voorbijtrekt, zal haar uitfluiten; de reiziger, die haar puinhoopen aanschouwt, zal de handen ineenslaan van ontzetting¹⁾.

C. *Wee over Jeruzalem wegens zijn onbekeerlijkheid.*

3 : 1 Wee over u, Jeruzalem, gij wederspannige, bezoedeld met ongerechtigheid, stad vol onderdrukking en geweld!

2 Zij hoort naar geen stem, hoe luide die in haar ooren moge klinken; op geen terechtwijzing of waarschuwing — hoe dringend ook! — slaat zij acht. Zij neemt ze eenvoudig niet aan. Evenmin stelt zij haar vertrouwen op den HEERE, zij let niet op Zijn genadige beloften en laat zich daardoor niet tot Hem lokken; zij zoekt Hem niet en nadert niet tot Hem, hoewel Hij toch haar God is; zij onthoudt aan haar Bondsgod de Hem toekomende eer en keert niet tot Hem weder.

3 Helaas zijn het de voorgangers en leidlieden, die een verkeerd voorbeeld geven. De vorsten, die zich binnen haar bevinden, zijn gelijk brullende leeuwen; de overheidspersonen, die als herders het volk moesten hoeden, verspreiden schrik rondom zich en zoeken den weerlooze te verslinden.

¹⁾ Ook de vss. 13—15 bevatten toespelingen op oudere profetiën, vgl. b.v. Jes. 34 : 11, 23 : 7, 47 : 8, 10; vgl. ook Nahums profetie tegen Ninevé.

Haar rechters, die behoorden te waken voor de rechten der zwakken, zijn niet anders dan roofgierige wolven: des avonds gaan zij uit op buit, maar zij zijn zóó vraatzuchtig, dat zij tegen den morgen geen enkel been meer over hebben om af te kluiven.

Met gelijke gulzigheid slokken die rechters de armen op, die met hun rechtszaak zich tot hen wenden.

- 4 Niet beter maken het diegenen, aan wie meer bijzonder de *geestelijke* verzorging van het volk toevertrouwd is. Bij hen vinden de verdrukten geen raad of troost, geen steun of leering.

De profeten zijn geen ernstige mannen, maar lichtzinnige praatjesmakers; het zijn geen ware profeten maar mannen des bedrogs, zij brengen niet Gods woord maar hun eigene gedachten. Men kan hen niet vertrouwen: *leiders* heeten ze, maar het zijn *verleiders*. En de priesters, die juist tot taak hebben om het onderscheid tusschen heilig en onheilig te handhaven, zij maken het heilige gemeen, zij ontwijden hetgeen Gode toebehoort. Daarenboven doen zij de goddelijke wet geweld aan. Terwijl zij aangesteld zijn om de wet uit te leggen, verklaren zij haar niet, doch verkrachten haar. Om de gunst der menschen verdraaien zij het recht. Zoo maken zij hun heerlijk en heilig ambt te schande.

- 5 Des te ernstiger zijn deze gruwelen, daar zij bedreven worden onder het oog des HEEREN, in Zijn onmiddellijke tegenwoordigheid. Immers de HEERE zelf woont nog steeds binnen Jeruzalem en Hij openbaart Zich daar als de Rechtvaardige, de God Die het recht liefheeft en handhaaft. Hij houdt Zich ook zelf aan de ordinantiën, die Hij gesteld heeft. In al Zijn handelingen is niet het minste onrecht.

Maar ook gaat Hij onafgebroken voort Zijn goddelijk recht bekend te maken. Elken morgen opnieuw stelt Hij het tot een licht¹⁾, opdat ieder bij het schijnsel daarvan den rechten weg kan zien. De goddelijke onderwijzing ontbreekt niet in Jeruzalem, niemand behoeft onkundig te zijn van Gods recht en wet. Daarin betoont Hij Zijn trouw.

¹⁾ Dit is niet in tegenspraak met vs. 4. Hoewel vele profeten en priesters schandelijk hun plicht verzaakten, was er nog ware profetie en publieke wetsverklaring. God had Zijn verbond niet weggenomen en nog een overblijfsel van den waren eeredienst bewaard. Ook openbaarde Hij zich door Zijn daden, vs. 6.

Maar op den in de zonde verharde maakt dit geen indruk. Hoe duidelijk het licht der openbaring ook moge schijnen, de goddelooze is verblind; hij heeft geen oog voor het goddelijk recht, noch voor zijn eigen ongerechtigheid, hij kent geen schaamte en laat niet af van zijn zonde.

6 En toch, wat heeft de HEERE al niet gedaan om Zijn volk tot andere gedachten te brengen!

Ik heb — zoo zegt Hij zelf — niet alleen door Mijn woorden, maar ook door Mijn daden krachtige roepstemmen tot u doen uitgaan.

In den loop der historie heb Ik herhaaldelijk geheele volken of volkstammen uitgeroeid. Hun hooge vestingmuren, waarop zij vertrouwden, zijn vernield. Bovendien heb Ik hun wegen woest en eenzaam gemaakt, niemand gaat er meer langs; ook de handelskaravanen vermijden ze, immers hun steden — tevoren dicht bevolkt en druk bezocht — liggen nu in puin; er zijn geen menschen meer te vinden, geen inwoners te bekennen; zij zijn volkomen ondergegaan en hare plaats kent ze niet meer.

Zóó grondig heb Ik ze vernietigd, zóó streng heb Ik gericht over hen geoeffend. En daarvan zijt gij getuige geweest.

7 Al die gerichtten waren bedoeld als waarschuwingen voor u, Jeruzalem! Ik sprak daardoor tot u: Vrees Mij toch! laat u toch leeren! neem Mijn vermaningen ter harte! indien gij u niet bekeert, zult gij desgelijks vergaan!

Ik mocht verwachten, dat de bevolking van Jeruzalem naar Mij zou luisteren. Had zij dat gedaan, dan was Ik voornemens haar woonplaats te sparen; Ik zou de rampen en bezoekingten, die Ik tegen de stad besteld had, hebben ingehouden, Ik zou haar beslist niet uitgeroeid hebben.

Maar helaas! in Mijn verwachting werd Ik bedrogen. Geen waarschuwing mocht baten. Elk bewijs van Mijn lankmoedigheid werd gevolgd door des te heviger uitbarsting van zonde. In plaats van zich te bekeeren, zijn ze er nog meer op uit geweest om kwaad te doen. Ja, ze hebben hun best gedaan om al hun handelingen zoo slecht mogelijk te maken.

Zóó onleerzaam en zóó onboetvaardig heeft Jeruzalem zich betoond.

8 Daarom kàn het gericht niet uitblijven. En zooals reeds werd aangekondigd: geen enkel volk zal van dat gericht uitgesloten zijn ¹⁾). Wanneer zelfs het volk des verbonds niet meer acht slaat op Mijn roepstemmen, maar voortgaat op zijn verkeerden weg, is een algemeen gericht onafwendbaar.

Gij, die naar Mij hoort, kunt dan ook stellig erop rekenen, dat de wraak in aantocht is. Tot u zeg Ik: verwacht Mij ²⁾), bereidt u voor op Mijn komst en gij zult zien, dat Ik de zonde niet ongestraft laat begaan. De dag komt dat Ik zal optreden als getuige ³⁾) en aanklager tegen allen, die Mij niet gehoorzaamd hebben. Dan zal Ik ook zelf over hen vonnis vellen en het ten uitvoer brengen.

Want als naar Mijn recht niet wordt gevraagd, zal Ik zelf dat recht handhaven, maar dan niet ten voordeel, doch ten oordeel. Het oordeel waartoe Ik namelijk besloten heb, is om de volkeren te vergaderen en de koninkrijken tezamen vóór Mij te dagen met het doel om over hen allen Mijn gramschap uit te gieten, om àl den gloed van Mijn toorn als een kokenden watervloed over hen uit te storten. Want Ik ben jaloesch op Mijn eer, en wijl alle volken — Juda niet uitgezonderd — Mij getergd hebben, zal ook de geheele aarde door het vuur van Mijn ijverzucht verslonden worden ⁴⁾).

¹⁾ Zie h. 1 : 2—3, 18; 2 : 4—15.

²⁾ Het Hebr. woord beteekent: vertrouwend of hopen-d wachten. Hieruit volgt dat aangesproken zijn degenen die den Heere vreezen, dezelfden als in h. 2 : 3.

³⁾ Wij volgen hier de vertaling van Ridderbos, blz. 199.

⁴⁾ Hier is duidelijk een verwijzing naar h. 1 : 18. Het geheele vs. 8 is blijkbaar bedoeld als samenvatting en afsluiting van de gerichts-aankondiging. Weliswaar is het vers blijkens de woorden „verwacht Mij” bepaaldelijk gericht tot degenen, die acht slaan op 's Heeren woord, maar het dreigend element overheerscht toch in vs. 8 te zeer om het te kunnen rekenen bij het volgend gedeelte (Ridderbos). Natuurlijk is er wel verband: de toorn-openbaring moet dienen om den weg vrij te maken voor de heilsopenbaring.

DEEL III.

DE BLIJDE TOEKOMST NA HET GERICHT.

A. *De heidenen worden aanbidders.*

- 9 Dit strenge gericht over de zonde is evenwel niet het einddoel, hetwelk Ik bereiken wil. Het is het middel, waardoor een blijde toekomst wordt voorbereid. Niet alleen voor Israel ¹⁾, maar ook voor de heidenen.

Wanneer Ik n.l. Mijn toorn zal geopenbaard hebben, alsdan zal Ik de volkeren tot Mijn aanbidders maken. Ik zal hun reine, onzondige lippen geven. Die lippen waren bezoedeld door het aanroepen van de namen der afgoden, maar Ik zal door de vernieuwing van hun harten ook hun lippen reinigen, opdat zij allen den grooten en heiligen Naam des HEEREN aanroepen. Het is Mijn oogmerk, dat die volkeren — evenals Israel — den HEERE zullen erkennen als hun God, dat zij vrijwillig zich in Zijn dienst stellen en allen eenparig hun schouder buigen onder Zijn juk.

B. *Israels overblijfsel verheerlijkt.*

- 10 Wat Israel aangaat, de dagen zijner vernedering zullen een einde nemen. Hoe ver het ook verdreven moge zijn, zelfs tot over de rivieren van Ethiopië ²⁾, zij die Mijn Naam in waarheid aanroepen, zullen wederkeeren uit het oord der ballingschap. Zij bleven immers Mijn gemeente, zij het ook een verstrooide kudde gelijk. Welnu, de dag breekt aan, dat zij uit de verste landen zullen wederkomen te Jeruzalem om op Mijn altaar de Mij toekomstende offerande te brengen.
- 11 Op dien heerlijken toekomstdag zal het blijken, dat gij,

¹⁾ Wij gebruiken telkens den naam Israel (ook vs. 10) en niet Juda, omdat de profeet zelf het geloovige Judeesche volk betitelt als het overblijfsel van Israel, vs. 13.

²⁾ Bedoeld zijn de Nijl en zijn zijrivieren. Ethiopië is evenals h. 2 : 12 als voorbeeld genoemd, inderdaad zijn er ballingen naar Egypte gegaan, Jer. 41 : 17. In anderen vorm dezelfde belofte in Jes. 11 : 11—12.

Jeruzalem, een radicale verandering hebt ondergaan, dat gij door het gericht zijt gelouterd en vernieuwd.

Met name zult gij dan geen reden meer hebben om u te schamen over uw gedrag; al dergelijke handelingen als die, waardoor gij Mij ontrouw zijt geworden en tegen Mij overtreden hebt, zullen dan tot het verleden behooren. Immers zelf zal Ik dan uit u weggedaan hebben uw joelende trotschaards, die in verregaande aanmatiging zulk een hoogen toon aanslaan en zich ook nog in hun overmoed verblijden ¹⁾. Aan hun hoogmoed zal een einde komen. Volledig zullen zij worden uitgeroeid. En dientengevolge zal het dan niet meer voorkomen, dat gij op Mijn heiligen berg (en dus onder Mijn oogen!) u tegen Mij verheft en dat gij met woord en daad Mij trotseert op de plaats, waar Ik Mijn woning heb gekozen.

- 12 Daarentegen zal Ik een geheel anders gezinde bevolking binnen u overlaten, bestaande uit degenen die in den dag des gericht's door Mij beveiligd en geborgen zijn ²⁾. Naar het uitwendige zal het een arm en gering volk wezen, onaanzienlijk en van lagen staat. Maar in geestelijk opzicht zal het juist een hoogstaand volk zijn, want het zal in het besef van eigen machteloosheid al zijn hulp en kracht alleen zoeken bij de HEERE en zijn vertrouwen ten volle stellen op den grooten Naam des HEEREN. Het zal dus in alle opzichten een tegenstelling vormen met die rijken en grooten, die niet met God rekenden: dit volk zal zijn sterkte vinden in Hem, die zich geopenbaard heeft als den God des verbonds. Dit volk is het ware Israel, het uitverkoren overblijfsel van het volk des verbonds, aan hetwelk de Heere Zijn Naam bekendgemaakt en dat Hij tot Zijn dienst geroepen en geheiligd heeft.

- 13 Deze overgeblevenen van Israel zullen niet slechts in naam, maar ook inderdaad een heilig volk zijn. Hun werken zoowel als hun woorden zullen rein zijn van goddeloosheid. Geen onrecht zullen zij doen, geen leugen zullen zij spreken, ja ze zullen dat zelfs niet kunnen doen, want geen valsche tong zal in hun mond gevonden worden. Liefde tot de waar-

1) Bedoeld zijn vooral de in vs. 3—4 bestrafte voorgangers.

2) Verg. h. 2 : 3.

heid zal al hun levensuitingen beheerschen. Daarbij zullen zij vollen vrede genieten.

Aan hen toch zal bevestigd worden, wat Ik reeds eerder heb beloofd¹⁾ en wat vanouds al in Mozes' wet is toegezegd²⁾ aan degenen, die Mijn geboden bewaren; het zal hun aan niets ontbreken, zij zullen weiden en voedsel vinden, zij zullen ongestoord nederliggen, niemand zal ze verschrikken: hun heiligheid gaat gepaard met volkomen veiligheid.

- 14 Hef daarom vroolijke gezangen aan, gij gemeente van Zion, die als een reine maagd in al dit heil zult deelen; juicht! gij overgeblevenen, die toch het geheele Israel vertegenwoordigt; wees verheugd, gij volk van Jeruzalem, dat uw beeld vindt in een blijde jonkvrouw! bedwing uw vreugde niet, maar laat ze uw gansche hart en mond vervullen!
- 15 Denk u toch in, welke groote weldaden de HEERE u heeft bewezen, welk een rijke stof tot blijdschap gij hebt: Hij heeft een einde gemaakt aan de oordeelen, die u troffen; Hij heeft uw vonnis opgeheven en uw vijand, die u benaauwde, uit den weg geruimd en uitgebannen³⁾. Daarentegen heeft Hijzelf als de ware Koning Israels zich voor goed in uw midden gevestigd, Hij heeft de banden, die verbroken schenen, weder aangehaald en Zijn verbond met u vernieuwd. Hij, de HEERE, woont onder u, Hij is u nabij: uw vrede is gewaarborgd, gij zult geen onheil meer zien, geen kwaad meer ondervinden.
- 16 Op den dag, waarop dit heil ten volle zal zijn verwezenlijkt, zal men dan ook tot Jeruzalem kunnen zeggen: „Vrees niet! Er is voor u geen de minste reden meer om u bezorgd te maken of uw handen slap te laten hangen⁴⁾).
- 17 Ge moogt u echt van zorg ontslagen achten. Immers de HEERE, uw God, is waarlijk zelf in uw midden! Dat is volle werkelijkheid! Dat is uw onwaardeerbaar voorrecht! Dat is uw zaligheid! Hij is toch een sterke Held, die helpt en redt. Hij heeft getoond u volkomen te kunnen verlossen.

1) Hoofdst. 2 : 7.

2) Levit 26 : 6.

3) Hierbij is te denken aan het beeld van een huis, dat schoon leeggeruimd wordt, Levit. 14 : 36.

4) Teeken van vrees en moedeloosheid, Jes. 13 : 7, 35 : 3.

Met Zijn macht beschermt Hij u; Hij omringt u, Hij draagt u. Met Zijn liefde koestert Hij u. Want Hij heeft u onuitsprekelijk lief. Hij verblijdt zich over u met groote blijdschap en heeft een welgevallen aan u gelijk een bruidegom aan zijn bruid. Zijn liefde doet hem heurtelings zwijgen en juichen. Die liefde is zóó uitnemend, dat er somtijds geen woorden voor te vinden zijn, maar somtijds breekt zij naar buiten in uitbundige vreugde. Nu eens beschouwt de Heere u, Jeruzalem, in stille genieting, in sprakelooze verrukking, dan weder springt Hij op van louter verlustiging in uw schoonheid.

Zoudt gij dan niet blijde zijn?

- 18 Zeker, nog is die schoone dag niet aangebroken. Velen zuchten reeds in ballingschap ¹⁾ en ook u staat dit lot te wachten. Daarom wil ik nog eens met nadruk beloven: hen die in den vreemde treuren, omdat ze niet meer kunnen opgaan naar den tempel, hen die bedrukt en in kommer zijn, omdat de feestelijke samenkomsten niet meer gehouden worden, zal Ik verzamelen; Ik zal ze weder bijeenbrengen, o Jeruzalem, want ze zijn uit u afkomstig en ze behooren u toe; zoolang uw kinderen in slavernij verkeerden, rust op u de smaad der heidenen als een benauwende last, en zijt ge in hun oogen een voorwerp van spot. Maar Ik zal dien
- 19 smaad van u afwentelen. Want, zie, Ik ga afrekenen met al uw verdrukkers, Ik ben voornemens op dienzelfden bestemde tijd tegen al diegenen, die u vroeger of later benauwd hebben, vijandig op te treden en voor goed met hen af te handelen.

Daarentegen zal Ik over Mijn volk waken als een goede herder over zijn kudde. Alwat kreupelt en hinkt en dientengevolge achtergebleven is, zal Ik redden, dat het niet omkomt. Alwat verstrooid omdwaalt, zal Ik bijeenvergaderen. Allen, hoe zwak ook en hoe ver uiteengedreven, zal Ik veilig samenbrengen ²⁾. Dan breekt voor hen de dag der glorie aan. Dan zullen zij voor al hun schande eer en grootheid ontvangen. Ik zal hen allerwege stellen tot een voorwerp van lof, door elk gelukkig geprezen en geëerd;

¹⁾ N.l. van het rijk der 10 stammen.

²⁾ Verg. Micha 4 : 6.

ja, in al die landen, waar zij te schande geworden zijn en smaadheid gedragen hebben, zal Ik hun een naam maken, hun roem doen weerklinken.

20 Voor ulieden is deze belofte bestemd ¹⁾, die het oor tot Mijne woorden neigt. Ulieden maak Ik bekend, dat Ik op dien bepaalden tijd, wanneer Ik u zal verzamelen, u allen ook terzelfder tijd uit de ballingschap zal thuisbrengen. Ik zal u wederbrengen in deze plaats, in uw eigen land en in uw eigen stad. Hier wil Ik u een naam maken, u stellen tot een voorwerp van lof onder alle volkeren van den aardbodem, door elk gelukkig geprezen en geëerd. Aldus wil Ik vervullen de aloude belofte, die Ik reeds door Mozes' mond tot uwe vaderen gesproken heb ²⁾.

Alleen door Mijn genadige beschikking zal deze heerlijke ommekeer plaatsgrijpen. Het zàl geschieden op Mijn tijd, wanneer Ik met eigen hand een algeheele wending zal brengen in uw droeven staat, wanneer Ik uw vernedering zal doen plaats maken voor heerlijkheid ³⁾.

Die dag komt gewis. Gij zult het met eigen oogen zien. Want de HEERE heeft het gesproken.

¹⁾ Voor het eerst na vs. 8 spreekt de profeet weer in den 2en pers. meervoud. Hij richt zich rechtstreeks tot zijn hoorders, die hij ook in h. 2 : 3 had toesproken. Voor hen is Gods heil (vs. 19) bestemd.

²⁾ Deut. 26 : 19, vgl. Jer. 62 : 7.

³⁾ Zinspeling op h. 2 : 7. De daar gegeven belofte ontvangt hier een verstrekkende uitbreiding.

INHOUD.

	Pag.
Nahum - Habakuk - Zefanja	5
PARAPHRASE VAN HET BOEK NAHUM.	
Ter Inleiding	6
Deel I. De Heere komt ten gerichte tegen Ninevé, doch tot bevrijding van Zijn volk	12
Deel II. Profetische schildering van Ninevé's verovering .	15
Deel III. Het goddelijk „Wee u” over de bloedstad . .	19
PARAPHRASE VAN HET BOEK HABAKUK.	
Ter Inleiding	27
Deel I. Het geweld des goddeloozen en de heiligheid Gods	32
Deel II. 's Heeren antwoord: Wee den Goddelooze! . .	37
Deel III. De verschijning des Heeren geloovig verbeid . .	43
PARAPHRASE VAN HET BOEK ZEFANJA.	
Ter Inleiding	51
Deel I. De komende dag des gerichts	58
Deel II. Waarschuwing en bedreiging	64
Deel III. De blijde toekomst na het gericht	72